

Фонд дисертаційних робіт наукової бібліотеки Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

**ФОНД ДИСЕРТАЦІЙНИХ РОБІТ
НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

НАУКОВО-ДОПОМІЖНИЙ АНОТОВАНИЙ
БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Кам'янець-Подільський

2025

Укладач Людмила Посітко

Фонд дисертаційних робіт наукової бібліотеки Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» : науково-допоміжний анотований бібліографічний покажчик / уклад. Людмила Посітко ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет», Наук. бібл. – Кам'янець-Подільський, 2025. – 137 с.

У бібліографічному покажчику подано відомості про дисертаційні роботи за період з 2005 р. по 2025 р, що зберігаються в фонді наукової бібліотеки Закладу вищої освіти «Подільський державний університет».

Покажчик призначений науковцям, викладачам, аспірантам, а також користувачам, які цікавляться науковими дослідженнями у сфері економічних та сільськогосподарських наук.

ЗМІСТ

Від укладача.....	4
ЕКОНОМІКА. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	5
На здобуття наукового ступеня доктора наук.....	5
На здобуття наукового ступеня кандидата наук	18
СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА СУМІЖНІ НАУКИ.....	48
На здобуття наукового ступеня доктора наук.....	48
На здобуття наукового ступеня кандидата наук	58
Алфавітний покажчик назв дисертацій	113
Іменний покажчик дисертантів.....	124
Іменний покажчик наукових керівників і консультантів	131
Покажчик шифрів спеціальностей дисертацій	135
Покажчик наукових установ, у яких виконана дисертація....	136

Від укладача

Видання науково-допоміжного анотованого бібліографічного покажчика є другою частиною раніше виданого бібліографічного покажчика «Фонд дисертацій бібліотеки ПДАТУ¹».

Основою бібліографічного покажчика став фонд дисертаційних робіт за період з 2005 р. по 2025 р., які зберігаються у науковій бібліотеці Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»

Мета даного покажчика – ознайомити користувачів з дисертаційним фондом бібліотеки, а також багатоплановими науковими дослідженнями учених, які здобули наукові ступені в стінах університету.

Структурно покажчик складається з двох частин :

- «Економіка. Економічні науки» : дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук; дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук;
- «Сільське господарство та суміжні науки» : дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук; дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

В середині розділів групування описів у хронологічному порядку (нумерація наскрізна), що надає можливість простежити динаміку розвитку науково-дослідної діяльності вчених, у межах року абеткова побудова. До кожного бібліографічного опису дисертації додаються анотації, які розкривають зміст наукових досліджень.

Допоміжний апарат складається з алфавітного покажчика дисертацій, іменних покажчиків дисертантів, наукових керівників і консультантів, покажчик шифрів спеціальностей дисертацій, покажчик наукових установ, у яких виконана дисертація.

Бібліографічний опис здійснено відповідно до чинних нормативних документів з бібліотечної справи, зокрема до вимог національного стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи».

Електронна версія покажчика розміщена на веб-сторінці наукової бібліотеки Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» : <https://pdatu.edu.ua/pro-universytet/bibliografichni-pokazhchiki.html>.

Покажчик призначений науковцям, викладачам, аспірантам, а також користувачам, які цікавляться науковими дослідженнями у сфері економічних та сільськогосподарських наук.

¹ Подільський державний аграрно-технічний університет 24 листопада 2021 р. перейменовано в Заклад вищої освіти «Подільський державний університет» відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2020 року № 1273 «Щодо перейменування Подільського державного аграрно-технічного університету»

ЕКОНОМІКА. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

На здобуття наукового ступеня доктора наук

1. Лаврук В. В. Економічна модернізація тваринництва як умова продовольчого забезпечення населення України : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.03 / Лаврук Віталій Валерійович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2018. – 546 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 451-480. – Дод. : с. 481-546.

Науковий консультант – Іванишин Володимир Васильович, доктор економічних наук, професор.

Дисертацію присвячено науково-теоретичному та методологічному обґрунтуванню пріоритетних напрямів і розробці практичних рекомендацій щодо проведення економічної модернізації і розвитку галузі тваринництва для підвищення ефективності виробництва високоякісної тваринницької продукції та задоволення у ній потреб населення.

Вперше розроблено конструктивний організаційно-економічний механізм проведення економічної модернізації тваринництва, котрий містить взаємопов'язану сукупність основних складових та підпорядкованих їм елементів, що відображають специфіку ринкових концепцій у перспективному розвитку досліджуваної галузі, сприяє її ресурсному і техніко-технологічному оновленню у відповідності до сучасних особливостей і вимог сільськогосподарського виробництва, де економічні чинники виступають основними впливоутворюючими складовими ефективного здійснення виробничої діяльності на основі раціонального витрачання коштів і збільшення обсягів виробництва якісної екологічно безпечної тваринницької продукції; розроблено

стратегічну програму модернізації тваринництва з використанням SWOT-аналізу, яка, на відміну від існуючих, базується на формуванні виробничої, функціональної і фінансової стратегій, котрі дають змогу визначити переваги, можливості, пріоритети і спрогнозувати загрози стосовно подальшого ефективного розвитку тваринництва; теоретично обґрунтовано і розроблено організаційно-економічний механізм інвестиційного забезпечення економічної модернізації тваринництва, котрий враховує теоретико-методологічні та практичні підходи до формування завдань і напрямів інвестиційного забезпечення модернізації галузі у відповідності до державної стратегії її розвитку.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 272.

- 2. Волощук Ю. О. Стратегічні пріоритети розвитку агропромислових підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації: теорія, методологія, практика : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04 / Волощук Юлія Олександрівна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2019. – 462 с. + дод. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 415-461. – Дод. : [90] с.**

Науковий консультант – Іванишин Володимир Васильович, доктор економічних наук, професор, заслужений працівник сільського господарства України.

У дисертаційній роботі узагальнено наукові підходи та запропоновано теоретичну концепцію визначення модернізації агропромислових підприємств, що складається із сукупності превентивних дій системного удосконалення підприємств, відновлення їх здатності підтримувати і зберігати збалансовану внутрішню функціональність у зовнішньому середовищі на основі

оптимізації ресурсного потенціалу, нарощування інтелектуального капіталу у відповідності до сучасних вимог та прогнозованих перспективних змін, готовності до відкритого співробітництва та ефективної співпраці з контрагентами. Доведено, що модернізація об'єктивно існує як багатовимірне та складне явище, яке охоплює всі сфери людської діяльності, суспільного життя, підприємств через призму збільшення обсягів інвестицій (капітальних вкладень) та технічного оновлення наявного агропромислового капіталу для забезпечення прискореного розвитку високотехнологічних видів діяльності, перетворення технологічних та організаційних нововведень на головний чинник розвитку економіки з метою досягнення місії і цілей підвищення конкурентоспроможності, зростання добробуту і ефективності розвитку в умовах неоіндустріалізації.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 317.

- 3. Іжевський П. Г. Управління мережевою взаємодією в бізнес-системах та бізнес процесах підприємств АПК : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.03 / Іжевський Павло Григорович ; Хмельн. нац. ун-т, Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Хмельницький, 2019. – 471 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 367-413. – Дод. : с. 414-471.**

Науковий консультант – Стадник Валентина Василівна, доктор економічних наук, професор.

Дисертаційну роботу присвячено формуванню теоретико-методологічних основ і розробленню науково-методичних і практичних рекомендацій для підвищення ефективності управління мережевою взаємодією в бізнес-системах і процесах агропромислового сектору національної економіки.

Вперше сформовано концептуальну основу розвитку АПК в умовах глобалізації, яка ґрунтується на науково-методичних підходах теорії фірми, теорії цінності і принципах мережевої взаємодії; обґрунтовано доцільність трактування змісту і структурного наповнення АПК з позицій системно-еволюційного і ціннісно-орієнтованого підходів – як ключової складової біоекономіки, що варіативно інтегрує технологічно компліментарні і ресурсозабезпечуючі галузі виробництва та переробки продукції сільського господарства з метою максимізації даної вартості в інтересах учасників ланцюжка створення споживчої цінності; розроблено концептуальну модель управління взаємодією підприємств в бізнес-мережі АПК, в основу якої покладено критерій ефективної агропромислової мережі (вказує на таку кількість її учасників, яка обмежується площиною доступних станів мережі як системи та водночас забезпечує адитивність для підприємств (як незалежних систем), що її формують; сформовано систему показників-індикаторів для комплексної оцінки ролі підприємства в агропромисловій мережі.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 269.

- 4. Корженівська Н. Л. Економічна безпека товаровиробників зерна в умовах ринкової глобалізації: теорія, методологія, пріоритети : дис. ... д-ра екон. наук. : 08.00.04 / Корженівська Наталія Леонідівна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2019. – 566 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 485-530. – Дод. : с. 531-566.**

Науковий консультант – Волощук Катерина Богданівна, доктор економічних наук, професор.

У дисертаційній роботі здійснено постановку і системне вирішення

проблеми формування моделі економічної безпеки товаровиробників зерна із урахуванням імперативів та пріоритетів в умовах посилення світових глобалізаційних процесів.

Вперше визначено сутність економічної безпеки господарюючих суб'єктів, включаючи товаровиробників зерна, як поєднання динамічної стійкості юридичних, виробничих, організаційних, інформаційних відносин і зв'язків суб'єкта господарювання, його матеріальних та інтелектуальних ресурсів, що забезпечує захист інтересів стейкхолдерів за допомогою холістичних підходів попередження небезпек, загроз, економічних диверсій та рейдерства, яка гарантує стабільність функціонування, фінансово-комерційний успіх і розвиток в умовах ринкової глобалізації; обґрунтовано науково-методологічну платформу проведення дослідження економічної безпеки товаровиробників зерна через методи комплексного системного аналізу рівня ризиків (вибір критеріїв оцінювання) і показників, синергованих в інтегральні методики оцінки сукупного критерію економічної безпеки товаровиробників зерна; розроблено концептуальну модель економічної безпеки товаровиробників зерна в умовах ринкової глобалізації, формування ресурсів з урахуванням витратно-цінового моніторингу за умов впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища та особливостей зернового господарства шляхом використання механізмів адаптації, гнучкості, мобільності, страхування ризиків, стратегічного розвитку, соціальної відповідальності з метою врахування наявного стану та посилення захисту, яка відображає інституціональні аспекти регулювання питань власності; запропоновано науковий підхід до формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення оцінювання стану економічної безпеки зерновиробників, в основу якого

покладено визначення користувачів та класифікацію інформації, вибір часових параметрів, її обробку та використання; обґрунтовано методологію індикативного аналізу та експертних оцінок для визначення оптимальної системи індикаторів рівня економічної безпеки підприємства з урахуванням умов глобалізації ринку, яка включає відбір та зіставлення вагомих фактичних і порогових значень показників-індикаторів економічної безпеки товаровиробників зерна, сценарного прогнозування можливих небезпек, адекватного формування цільових орієнтирів.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 323.

- 5. Волощук В. Р. Інвестування інноваційного розвитку підприємств АПК: теорія, методологія, практика : дис. ... д-ра екон. наук. : 08.00.04 / Волощук Віталій Ростиславович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2021. – 449 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 91-100, 165-172, 241-245, 320-326, 404-409. – Дод. : с. 418-449.**

Науковий консультант – Іванишин Володимир Васильович, доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НААН України, заслужений працівник сільського господарства України.

У дисертаційній роботі висвітлено комплексні дослідження концептуальних засад теоретико-методологічних положень, узагальнення і поглиблення науково-методичних підходів і розроблення практичних пропозицій щодо активізації інвестування інноваційного розвитку підприємств АПК.

Уперше обґрунтовано концептуальні положення моделі системи інноваційного розвитку підприємств АПК як функціональної сукупності економічних процесів, взаємосприяючих досягненню

мети, які генеруються підсистемами, що містять матеріальні та нематеріальні компоненти, враховуючи унікальні особливості і специфіку діяльності підприємств та здатність безперервно відстежувати зміни у визначених пріоритетних факторах і спроможність забезпечити гнучку й оперативну адаптацію (трансформацію) елементів, готовність до нових завдань, нової ситуації; обґрунтовано новий теоретичний підхід до трактування сутності інвестування інноваційного розвитку підприємств АПК; економічну модель інвестиційного клімату України SMS (Self Management System) як множину елементів, об'єднаних в ціле за рахунок взаємодії один з одним, тобто за рахунок відношень між ними, що забезпечує переваги в аналізі і прогнозуванні досліджуваного інвестиційного клімату в Україні, суттєво сприяє досягненню цілей при прийнятті управлінських рішень, які забезпечуються за рахунок системного ефекту, який полягає в тому, що властивості системи зводяться до суми властивостей її елементів; розкрито концептуальні засади 3D тривимірної моделі в концепції Industry 4.0, представленої взаємодією кіберфізичних компонентів, що включає в себе активи (Asset), відтворює протягом всього життєвого циклу віртуальну реальність діяльності підприємства (цифровий двійник), сприяє чіткому та візуальному розумінню функцій, організації виробництва, об'єднуючи матеріальні і нематеріальні активи в єдину сумісну мережу без конкретних меж, з можливістю надання урегульованого доступу встановлювати, з'єднувати і здійснювати автоматичний обмін інформацією, навіть поза межами підприємства, з контрагентами по розробці, виробництву, використанні, утилізації, які сприяють забезпеченню комунікативної взаємодії з іншими активами та передбачають застосування сервісно-орієнтованої архітектури (SOA), де

компоненти 14.0 можуть надавати у мережі послуги іншим за протоколами зв'язків між ними з метою забезпечення економічного розвитку.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 324.

- 6. Кравченко М. В. Інноваційно-інвестиційне забезпечення економічної безпеки аграрного сектору : дис. ... д-ра екон. наук. : 08.00.03 / Кравченко Микола Васильович ; Дніпровськ. держ. аграр.-екон. ун-т. – Дніпро, 2021. – 506 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 411-451. – Дод. : с. 452-506.**

Науковий консультант – Приходько Ігор Павлович, доктор наук з державного управління, професор.

Дисертаційна робота присвячена розробці та обґрунтуванню теоретико-методологічних основ і практичних рекомендацій щодо інноваційно-інвестиційного забезпечення економічної безпеки аграрного сектора в умовах зростання ризиків і невизначеності.

Уперше визначено змістовне поняття «економічна безпека аграрного сектору» як сукупність взаємопов'язаних систем безпеки, які відображають забезпечення належних умов сталого розвитку аграрного виробництва при найбільш ефективному використанню ресурсів, стійкий до внутрішніх та зовнішніх загроз стан агровиробників, здатність їх реалізовувати власні економічні інтереси, ефективно функціонувати в умовах господарських ризиків в контексті досягнення конкурентоспроможності, що гарантуватиме забезпечення продовольчої безпеки, стимулюватиме розвиток технологічно пов'язаних галузей національної економіки та формуватиме соціально-економічні основи розвитку сільських територій; сформовано концептуальну модель зміцнення

економічної безпеки аграрного сектору «Мультиплікатор доданої вартості 2+», зміст якої полягає у створенні інтегрованих агропродовольчих ланцюгів доданої вартості, що ґрунтуються на основі дворівневого механізму мультиплікації економічного ефекту через створення доданої вартості на основі підвищення рівня продуктивності (на першому рівні) та розширення економічних функцій вздовж ланцюга доданої вартості (на другому рівні), що дає можливість визначити пріоритети та послідовність організаційних та інвестиційних заходів, особливо з точки зору залучення відповідних стратегічних прямих іноземних інвестицій та / або технічної допомоги, які можуть слугувати необхідною технологічною та інноваційною складовою і забезпечать доступ до іноземних (зовнішніх) ринків збуту аграрної продукції; розроблено комплексну модель інноваційно-інвестиційного забезпечення економічної безпеки розвитку аграрного сектору на засадах кліматично оптимізованого сільського господарства, яка одночасно сприятиме зростанню продуктивності в аграрному секторі, зміцненню стійкості до ризиків природно-кліматичних змін та залученню інноваційних механізмів фінансування.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 315.

7. **Субота М. В. Соціально-економічна безпека сталого розвитку підприємств : дис. ... д-ра екон. наук. : 08.00.04 / Субота Микола Васильович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2021. – 554 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 390-422. – Дод. : с. 423-554.**

Науковий консультант – Іванишин Володимир Васильович, доктор економічних наук, професор, заслужений працівник сільського

господарства України.

Дисертаційна робота присвячена розробці теоретико-методологічних засад формування соціально-економічної безпеки підприємств і розробленні практичних рекомендацій щодо її забезпечення в умовах сталого розвитку.

Уперше сформовано алгоритм оцінювання соціально-економічної безпеки сталого розвитку санаторно-курортних закладів на основі комплексного підходу за визначеними етапами: етап I – вибір (відсів) ключових показників оцінки соціально-економічної безпеки підприємств з урахуванням сталого розвитку за узагальненими групами; етап II – визначення критеріїв вагомості індикаторів та окремих груп у інтегральному показнику соціально-економічної безпеки сталого розвитку санаторно-курортних закладів (експертне визначення); етап III – стандартизація (нормування) показників оцінки; етап IV – інтегральна оцінка соціально-економічної безпеки сталого розвитку санаторно-курортних закладів; етап V – оцінювання сталості розвитку підприємств (гармонійності економічного, екологічного та соціального розвитку); етап VI – проєкція соціально-економічної безпеки сталого розвитку санаторно-курортних закладів на наступні періоди з виявленням можливостей та загроз в діяльності, як комплексний науковий підхід до зміцнення соціально-економічної безпеки сталого розвитку санаторно-курортних закладів. Розроблено Концепцію зміцнення соціально-економічної безпеки сталого розвитку санаторно-курортних закладів, засновану на інтеграції новаторських концепцій управління, а саме LEAN-менеджменту та концепції сталого обслуговування шляхом обґрунтування основних складових Концепції, визначення цілей соціально-економічної безпеки сталого розвитку оздоровниць та напрямками впливу: екологія, споживач,

персонал, місцева громада; принципів; функцій. Запропоновано комплекс заходів зміцнення соціально-економічної безпеки санаторно-курортних закладів в напрямках забезпечення змін в організації виробництва та менеджменті на засадах сталого розвитку; освоєння нових джерел сировини та методів лікування; забезпечення проведення стратегічного планування; проведення ґрунтового дослідження та використання світового досвіду в сфері надання санаторно-курортних послуг; впровадження автоматизованої системи адміністрування; здійснення заходів, спрямованих на розвиток території санаторно-курортних закладів та охорону довкілля, впровадження ресурсозберігаючих технологій; використання корпоративного підходу до процесу управління персоналом санаторно-курортних закладів; розробка перспектив виходу на нові ринки санаторно-курортних продуктів.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 322.

- 8. Заходим М. В. Механізми інноваційного розвитку ринку продукції тваринництва в системі забезпечення продовольчої безпеки : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.03 / Заходим Марина Володимирівна ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2024. – 448 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 372-404. – дод. : с. 405-448.**

Науковий консультант – Місюк Микола Васильович, доктор економічних наук, професор.

Дисертаційне дослідження присвячене розробці теоретико-методологічних засад і науково-практичних положень механізмів інноваційного розвитку ринку продукції тваринництва та обґрунтування пріоритетів його сталого розвитку у системі

забезпечення продовольчої безпеки. вперше запропоновано концепт імплементації геоінформаційних систем і технологій у процес забезпечення розвитку галузі тваринництва та ринків відповідної продукції що враховує інформаційні потреби всіх груп потенційних користувачів та має на меті забезпечення продовольчої безпеки країни шляхом інформаційного супроводження процесів моніторингу стану та трендів виробництва, збуту і споживання продукції тваринництва, а також побудови моделей підтримки прийняття управлінських рішень у розрізі учасників ланцюга створення доданої вартості продукції тваринництва й органів державної та місцевої влади; розроблено науково-методичні засади механізму інноваційного розвитку ринку продукції тваринництва, зокрема сформовано концептуальні положення системної взаємодії агентів ринку продукції тваринництва з акцентом на застосування діджитал-технологій та підходів сталого ведення бізнесу в рамках Європейського зеленого курсу, обґрунтовано та конкретизовано механізм партнерської співпраці з формалізацією ефектів для стейкхолдерів та ін.; розроблено методологічний підхід до забезпечення інформаційної підтримки процесу прийняття управлінських рішень у сфері державного регулювання галузі тваринництва, що ґрунтується на методах економетричного моделювання, враховує складну ієрархічну будову галузі та передбачає побудову й подальшу валідацію сценарних прогнозів ефектів від впровадження кожного окремого агрополітичного рішення.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 301.

- 9. Штерма Т. В. Управління стратегічним розвитком трудового потенціалу в умовах інтеграції до ЄС : дис. ... д-ра екон. наук :**

08.00.04 / Штерма Тетяна Василівна ; Приват. вищ. навч. закл. «Буковинський університет». – Кам'янець-Подільський, 2024. – 334 с. : рис., табл. – Дод. : 324-334. (Бібліографія відсутня).

Науковий консультант – Володимир Іванишин, доктор економічних наук, професор, академік НААН України.

У дисертаційній роботі визначено змістовне наповнення поняття «трудоий потенціал підприємства», як наявну робочу силу підприємства (економічно-активне населення) за сукупністю якісних показників: освітній і кваліфікаційний рівень, наявність спеціальної кваліфікаційної підготовки і її тривалість, компетенції, статевовіковий склад, стан здоров'я і кількісних показників, які використовуються в теперішньому часі в діяльності даного суб'єкта підприємницької діяльності, її розвиток в майбутньому, що може бути використана і яка, за різних умов впливає на підвищення ефективності даного господарюючого суб'єкта, задоволення особистих та суспільних потреб; сформовано сучасний концептуальний підхід до управління стратегічним розвитком трудового потенціалу бізнес-структур в умовах інтеграції до ЄС з урахуванням пріоритетності економічних інтересів у підвищенні конкурентоспроможності бізнес-структур та обраної стратегії, на основі максимального рівня потенційних можливостей працівників брати участь у виробництві з урахуванням їх психофізичних особливостей, рівня кваліфікації, компетентностей та накопиченого досвіду за наявності необхідних організаційно-технічних умов; визначено економічну суть управління стратегічним розвитком трудового потенціалу, як цілеспрямований вплив на якість та окремі фактори робочої сили в контексті розвитку, що виражається в якісних, кількісних і структурних змінах трудового потенціалу

відповідно до стратегічних цілей і завдань бізнес-структури; запропоновано методологічні підходи до управління стратегічним розвитком трудового потенціалу бізнес-структур.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 302.

На здобуття наукового ступеня кандидата наук

10. Іжевський П. Г. Ефективність організаційних форм трансферу технологій на виробничих підприємствах : дис. ... канд. екон. наук : 08.06.01 / Іжевський Павло Григорович ; Хмельницьк. нац. ун-т. – Хмельницький, 2006. – 213 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 183-196. – Дод. : с. 197-213.

Науковий керівник – Йохна М. А., кандидат технічних наук, доцент.

У дисертаційній роботі висвітлені особисто розроблені дисертантом рекомендації і пропозиції щодо вибору організаційних форм трансферу технологій на основі їх порівняльної ефективності та з урахуванням трансакційних витрат, які супроводжують процес залучення технології. Вперше диференційовано сукупність організаційних форм трансферу технологій за специфікою прояву ринкових відносин, що дало змогу виявити найважливіші детермінанти трансакційних витрат, притаманні процесам трансферу за різними формами і сформулювати рекомендації щодо обґрунтування організаційної форми трансферу залежно від умов діяльності підприємства і ступеня захищеності прав власності на об'єкт трансферу; розроблено принципові засади створення центру трансферу технологій, функціонування якого дасть змогу зменшити рівень трансакційних витрат при обґрунтуванні типу та форми залучення технологій виробничими підприємствами і підвищити

ефективність процесу трансферу.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 293.

- 11. Васюк Т. В. Організаційно-економічні механізми активізації зовнішньоекономічної діяльності національного підприємства на європейському ринку : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Васюк Тетяна Валеріївна ; Львів. регіон. ін-т держ. управлін. нац. акад. держ. управлін. при президент. України. – Львів, 2015. – 290 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 236-252. – Дод. : с. 253-290.**

Науковий керівник – Жук Микола Васильович, доктор економічних наук, професор.

Розроблено концепцію активізації механізму організаційно-економічного забезпечення ефективної діяльності підприємств, які спеціалізуються на продукуванні специфічної групи товарів і базуються на інституційних підходах щодо впливу на систему виробництва, постачання і збуту на зовнішніх ринках із врахуванням обмеженого ресурсного потенціалу.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 244.

- 12. Коваленко О. С. Розвиток та ефективність функціонування садівничих підприємств : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Коваленко Олексій Сергійович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2015. – 280 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 188-203. – Дод. : с. 204-280.**

Науковий керівник – Бурляй Олександр Леонідович, кандидат економічних наук, доцент, заслужений економіст України.

Науковий результат полягає в теоретико-методичному обґрунтуванні практичних рекомендацій щодо підвищення

ефективності діяльності підприємств різних організаційно-правових форм у садівництві.

Вперше: розраховано економічну доцільність виробництва суниці за органічною технологією в умовах Правобережного Лісостепу України та розроблено бренд для її виробників, що дозволить збільшити обсяги продажу цього виду ягідної продукції та більш чітко її спрогнозувати; розроблено логістичну модель еластичності попиту споживачів на ягідну продукцію залежно від місця, продажу та способу її виробництва, яка свідчить про надання ними переваг продукції місцевого виробництва та їх неготовність купувати органічну продукцію як дорогу; при цьому споживачі ототожнюють поняття «місцева» та «органічна» продукція.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 241.

- 13. Кравченко М. В. Забезпечення економічної стійкості підприємств бджільництва : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Кравченко Микола Володимирович ; Дніпропетров. держ. аграр.-екон. ун-т. – Дніпропетровськ, 2015. – 204 с. + дод. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 186-204. – Дод. [10] с.**

Науковий керівник – Вініченко Ігор Іванович, доктор економічних наук, професор.

У дисертаційній роботі обґрунтовано теоретико-методологічні засади економічної стійкості підприємств бджільництва та розробці науково-практичних рекомендацій щодо забезпечення стратегії їх стійкого розвитку.

Вперше проведено формування модельних бджільничих підприємств на основі кооперації з використанням інтегрованих систем, що дозволило виокремити три типи підприємств, у яких

залежно від кон'юнктури ринку можна буде гнучко змінювати кількість одержуваних продуктів бджільництва, а також здійснювати переробку продукції бджільництва та сировини з подальшим доведенням готової продукції до споживача через фірмову торгівлю й аграрний ринок.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 243.

- 14. Субота М. В. Економічне регулювання і соціальне спрямування розвитку курортної діяльності : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Субота Микола Васильович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2015. – 243 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 217-235. – Дод. : с. 236-243.**

Науковий керівник – Іванишин В. В., доктор економічних наук, професор.

Вперше обґрунтовано організаційні засади систематизації інструментів державного регулювання розвитку курортної діяльності за ознакою суб'єктивного впливу: інструменти, що впливають на формування попиту на курортні послуги (регулювання економічної активності споживачів); інструменти, що впливають на формування пропозиції на курортні послуги (регулювання економічної активності виробників); заходи регулювання загального та спеціального характеру, що пов'язані з підтримкою підприємства, у тому числі у сфері курортного бізнесу, а також дбайливим використанням рекреаційних ресурсів та необхідністю їхнього збереження для майбутніх поколінь; розроблено соціально-маркетингову схему побудови базових сегментів споживачів санаторно-курортних послуг, за допомогою якої при дослідженні внутрішнього розвитку санаторно-курортних закладів, розробляти

рекламні заходи саме для тих категорій споживачів, в яких зацікавлене підприємство.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 245.

- 15. Ткаченко С. М. Управління економічною стійкістю аграрних підприємств : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Ткаченко Сергій Михайлович ; Дніпропетров. держ. аграр.-екон. ун-т. – Дніпропетровськ, 2015. – 228 с. + дод. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 200-228. – Дод. [38] с.**

Науковий керівник – Вініченко Ігор Іванович, доктор економічних наук, професор.

Науковий результат дисертаційної роботи полягає у наступному: вперше: запропоновано методичний підхід до управління економічною стійкістю аграрних підприємств на основі концепції беззбитковості, особливістю якого є виділення зон критичної збитковості, маржинальної прибутковості за нульового прибутку, прибутковості для самоокупності та прибутковості для самофінансування, які сприяють ідентифікації та оцінці практичних підходів до забезпечення економічної стійкості при переході підприємства від збиткового до ефективного функціонування.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 242.

- 16. Чаплінський В. Р. Формування та розвиток інтелектуального капіталу аграрної галузі економіки : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Чаплінський Вадим Ростиславович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2015. – 236 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с.199-222. – Дод. : с. 223-236.**

Науковий керівник – Лучик Світлана Дмитрівна, доктор економічних

наук, професор.

Основний науковий результат полягає в розробці комплексу науково-методичних положень і практичних рекомендацій з підвищення ефективності формування та розвитку інтелектуального капіталу аграрного сектору економіки.

Основні результати, що визначають наукову новизну роботи, полягають у наступному. вперше: сформовано модель комплексного розвитку інтелектуального капіталу аграрного сектору, в основі якої – модернізація інноваційної політики суспільства шляхом удосконалення нормативно-правового захисту інтелектуальної власності то соціально-трудоких відносин, а також розвитку інфраструктури села.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 240.

- 17. Білик Т. Л. Менеджмент персоналу малих підприємницьких структур агропромислового виробництва : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Білик Тетяна Леонівна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2016. – 227 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 193-206. – Дод. : с. 207-227.**

Науковий керівник – Малік Микола Йосипович, доктор економічних наук, професор.

Вперше запропоновано інноваційні форми менеджменту персоналу як нові прийоми, способи впливу та елементи управління людськими ресурсами, які на відміну від існуючих направлені на набуття знань, вмінь, навиків і формування інтелектуального і творчого потенціалу, мобілізацію зусиль та поєднання інтересів зацікавлених сторін для підвищення ефективності розвитку малих підприємницьких структур агропромислового виробництва; методичний підхід до

інтегральної оцінки ефективності менеджменту персоналу малих підприємницьких структур агропромислового виробництва який передбачає співставлення результатів господарської діяльності (виходів) із трудовими ресурсами (входами), враховує вагомість і порівняльне значення специфічних показників управління персоналом лідерами у межах результативності застосовуваної політики менеджменту персоналу.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 254.

- 18. Жук М. М. Організаційно-економічний механізм активізації інноваційних процесів АПК України : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Жук Марта Миколаївна ; Львів. регіон. ін-т держ. управлін. Нац. акад. держ. управлін. при президент. України. – Львів, 2016. – 219 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 173-190. – Дод. : с. 191-219.**

Науковий керівник – Загорський Володимир Степанович, доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НААН України.

Розроблено теоретичні положення і надано методико-прикладні рекомендації з удосконалення формування організаційно-економічного механізму активізації інноваційних процесів АПК України, зокрема вперше на основі методу «форсайт» розроблена модель організаційно-економічного механізму активізації інноваційних процесів АПК, що дає змогу визначити найсприятливішу модель його інноваційного розвитку на довгострокову перспективу.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 253.

- 19. Зеленчук І. Б. Формування конкурентоспроможності**

молокопереробних підприємств в контексті економічної безпеки : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Зеленчук Ірина Борисівна ; Наук.-дослід. центр індустріальн. пробл. розвит. НАН України. – Харків, 2016. – 226 с. : рис., табл. – Бібліогр. с. 198-223. – Дод. : с. 224-226.

Науковий керівник – Васильчак Світлана Василівна, доктор економічних наук, професор, академік академії економічних наук України.

Вперше запропоновано механізм формування стратегії підвищення конкурентоспроможності молокопереробних підприємств як чинника забезпечення їх економічної безпеки на основі маркетингового управління конкурентоспроможністю молочної продукції, що буде здійснюватись через єдину інтегровану систему із метою визначення конкурентних переваг, шляхом діагностики конкурентного середовища на ринку, моніторингу потреб споживачів, позиціонування молочних продуктів і аналізу продукції конкурентів та ризиків, що забезпечить уникнення загроз чи зменшення їх впливу на фінансово-економічний стан підприємства.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 260.

- 20. Новицький К. О. Механізм реалізації інноваційного потенціалу природних цукрозамінників (на прикладі стевії) : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Новицький Костянтин Олександрович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2016. – 234 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 186-214. – Дод. : с. 215-234.**

Науковий керівник – Федун Ігор Леонідович, доктор економічних наук.

Удосконалено теоретичні і методичні засади економічного механізму

реалізації інноваційного потенціалу природних цукрозамінників, спрямованих на розвиток нової галузі рослинництва.

Вперше сформовано категоріальну дефініцію «інноваційний потенціал природних цукрозамінників», який розглядається нами як конструктивна та об'єктивна сукупність потенційних можливостей, що створює умови та розкриває якісні та кількісні параметри інноваційного продукту і його відповідність попиту споживачів інновацій.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 256.

- 21. Олійник О. С. Формування, розвиток та ефективність використання персоналу підприємства : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Олійник Ольга Степанівна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2016. – 359 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 201-226. – Дод. : с. 227-359.**

Науковий керівник – Лотоцький Іван Іванович, доктор економічних наук, професор.

Обґрунтовано та удосконалено теоретичні положення, методичні підходи і практичні рекомендації щодо управління процесами формування, розвитку та ефективного використання персоналу підприємств спиртопродуктового комплексу в умовах його реформування.

Вперше сформовано систему розвитку персоналу підприємства з урахуванням його структури і мотиваційних переваг окремих категорій працівників, яка опирається на принципи соціальної відповідальності, є структурованою за рівнями управління, містить виявлення ознак впливу на стан розвитку персоналу підприємства з урахуванням його базової стратегії та втілюється у кадровій політиці

і стратегії підприємства; її впровадження сприятиме зростанню вмотивованості працівників підприємства до саморозвитку і зростанню їх конкурентоспроможності на ринку праці.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 257.

- 22. Станко Г. В. Фінансово-економічний механізм забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Станко Галина Володимирівна ; Буковинськ. держ. фін.-екон. ун-т. – Чернівці, 2016. – 247 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 196-209. – Дод. : с. 210-247.**

Науковий керівник – Стельмашук Антон Михайлович, доктор економічних наук, професор.

Теоретично обґрунтовано і практично вирішено комплекс питань, пов'язаних з формуванням та розвитком фінансово-економічного механізму забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств.

Вперше обґрунтовано трактування конкурентоспроможності підприємства як певного ієрархічного послідовного процесу, що визначає рівень економічного стану підприємства, спрямованість його інноваційного розвитку, що, на відміну від існуючого, відображає діалектичний і дуалістичний характер конкурентоспроможності підприємства, вказує на тісний зв'язок між різними його рівнями та конкретизує сферу реалізації.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 259.

- 23. Цап С. Д. Рівень життя сільського населення та організаційно-економічний механізм його регулювання : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Цап Світлана Дмитрівна ; Прикарпатськ. нац. ун-т**

**ім. Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2016. – 216 с. + дод. :
рис., табл. – Бібліогр. : с. 200-216. – Дод. : [33] с.**

Науковий керівник – Васильченко Сергій Миколайович, кандидат економічних наук, доцент.

У дисертаційній роботі вперше розроблено організаційно-економічний механізм регулювання рівня життя населення на рівні сільської територіальної громади, який необхідно розглядати як взаємодію факторів внутрішнього і зовнішнього середовища, що за допомогою організаційних та економічних важелів впливають на розвиток сільської економіки та сфери послуг; як взаємодію між керівництвом сільськими територіальними громадами і місцевими жителями з метою створення в сільській місцевості комфортного життєвого середовища, розвитку економіки, підвищення рівня життя населення.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 252.

- 24. Чорнобиль О. В. Формування системи адаптації персоналу на підприємстві : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Чорнобиль Олександр Володимирович ; Нац. акад. держ. управлін. при президент. України Львів. регіон. ін-т держ. управлін. – Львів, 2016. – 240 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 190-217. – Дод. : с. 218-240.**

Науковий керівник – Загорський Володимир Степанович, доктор економічних наук, професор.

Поглиблено та вдосконалено теоретико-методичні підходи до формування системи адаптації персоналу на підприємстві.

Вперше розроблено модель формування системи адаптації

персоналу на підприємстві, яка дозволяє врахувати комплекс зовнішніх і внутрішніх факторів, що обумовлюють діяльність підприємства, обрати відповідну стратегію інтеграції процесу адаптації персоналу у систему управління персоналом на підприємстві, а також підібрати оптимальний у конкретних умовах набір методів та інструментів адаптації персоналу.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 255.

- 25. Личук Л. І. Формування і використання трудового потенціалу сільськогосподарських підприємств : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Личук Людмила Іванівна ; Нац. ун-т біоресурс. і природокор. – Київ, 2017. – 306 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 191-211. – Дод. : с. 212-306.**

Науковий керівник – Єрмаков Олександр Юхимович, доктор економічних наук, професор.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню актуальної наукової проблеми формування і використання трудового потенціалу сільськогосподарських підприємств. З цією метою, узагальнено наукові основи, проаналізовано сучасний стан та ефективність формування і використання трудового потенціалу сільськогосподарських підприємств, а також обґрунтовано найбільш перспективні напрями його розвитку.

Вперше запропоновано організаційно-економічні заходи для переходу систем управління трудовим потенціалом сільськогосподарських підприємств на компетентнісний підхід. В результат їх здійснення передбачається підвищення мотивації працівників до праці, забезпечення підпорядкування їх зусиль визначеним цілям, а також досягнення розуміння завдань праці

кожним робітником. В сукупності, зазначені ефекти сприятимуть узгодженню результатів навчання працівників із системою стратегічних цілей підприємства та використанню резервів зовнішнього середовища в інтересах підприємства. До того ж, ця пропозиція заснована на аутсорсингу та автоматизації частини функцій кадрової служби в питаннях визначення, моніторингу і розвитку трудових компетентностей, вона передбачає значну формалізацію трудових відносин і реалізує комплексний підхід до їх вдосконалення.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 271.

- 26. Белко І. А. Стратегічне управління розвитком сільськогосподарських підприємств : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Белко Ігор Антонович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2018. – 262 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 196-215. – Дод. : с. 216-262.**

Науковий керівник – Чикуркова Алла Дмитрівна, доктор економічних наук, професор.

Дисертація присвячена дослідженню актуальної наукової проблеми стратегічного управління розвитком сільськогосподарських підприємств. Узагальнено наукові основи, проаналізовано сучасний стан та рівень стратегічного управління розвитком сільськогосподарських підприємств, а також обґрунтовано найбільш перспективні напрями його удосконалення.

Вперше запропоновано диференційований підхід до формування стратегії розвитку сільськогосподарських підприємств, в основу якого покладено заходи реструктуризації, стабілізації та зростання виробництва шляхом застосування комплексного рейтингу рівня

економічного розвитку, матриць портфельного аналізу БКГ та економіко-математичної моделі планування ефективного розміщення посівів сільськогосподарських культур, що дозволило обґрунтувати стратегічні пріоритети розвитку окремих напрямів їх діяльності.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 279.

- 27. Горіховський М. В. Стратегічне управління конкурентоспроможністю фермерських господарств : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Горіховський Максим Володимирович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2018. – 220 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 189-207. – Дод. : с. 208-220.**

Науковий керівник – Чикуркова Алла Дмитрівна, доктор економічних наук, професор.

У дисертаційній роботі здійснено теоретичні узагальнення та запропоновано нове вирішення актуальної науково-прикладної задачі щодо стратегічного управління конкурентоспроможністю фермерських господарств.

Вперше обґрунтовано концептуальний підхід до побудови та реалізації стратегії розвитку фермерських господарств із застосуванням форсайт-технології, який включає техніко-технологічну, законодавчу, наукову та кадрову складові, що дозволяє сформулювати узгоджене уявлення про напрями розвитку фермерських господарств, забезпечує взаємне діалогове навчання економічних агентів, стимулює розвиток інновацій та слугує основою для забезпечення розвитку та посилення конкурентоспроможності фермерських господарств.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 276.

- 28. Драбик О. М. Державне регулювання пенсійного забезпечення в контексті соціального захисту сільського населення : дис. ... канд. екон. наук. : 08.00.03 / Драбик Оксана Миколаївна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2018. – 242 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 198-220. – Дод. : с. 221-242.**

Науковий керівник – Волощук Катерина Богданівна, доктор економічних наук, професор.

Дисертаційна робота присвячена узагальненню й розвитку теоретично-правових, науково-методичних положень, розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення державного регулювання пенсійного забезпечення в контексті соціального захисту сільського населення.

Теоретично обґрунтовано сутність пенсійної системи, пенсії, пенсійного забезпечення, з'ясовано їх структуру, функції, узагальнено наукові підходи й запропоновано власне трактування поняття «пенсійна система». Розроблено алгоритм моделі пенсійної системи України як об'єкта державного управління, що охоплює всі зацікавлені сторони, через поглиблення персоніфікації пенсійних взаємовідносин між громадянином, бізнесом і державою. Проведене багатofакторне групування адміністративних областей України та побудована дендрограма подібності регіонів за основними чинниками методом кластерного аналізу підтверджує тенденцію до зростання розміру пенсій. Одночасно з оптимізацією структури органів Пенсійного фонду України встановлено, що створюється єдина консолідована база даних про одержувачів пенсійних виплат і здійснюється впровадження електронних пенсійних справ;

обслуговуються громадяни із питань пенсійного забезпечення незалежно від місця їх проживання й реєстрації; модернізується реєстр застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування; розпочато дистанційне обслуговування громадян через веб-портал послуг та видачу електронних пенсійних посвідчень, що одночасно є банківськими платіжними картками; запроваджується комплекс заходів, спрямованих на розширення використання інформаційних технологій.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 278.

- 29. Дуда Г. Б. Формування, використання та розвиток трудового потенціалу сільськогосподарських підприємств в системі інноваційної економіки : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Дуда Галина Богданівна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2018. – 263 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 199-219. – Дод. : 220-263.**

Науковий керівник – Іванишин Володимир Васильович, доктор економічних наук, професор.

Дисертаційна робота присвячена узагальненню теоретичних засад, удосконаленню методичних та розробці науково-практичних рекомендацій щодо формування, підвищення рівня використання та розвитку трудового потенціалу сільськогосподарських підприємств в системі інноваційної економіки.

Вперше розроблено організаційно-економічний механізм управління трудовим потенціалом з конкретизацією принципів, методів, інструментів, функцій відповідно до умов та потреб економіки, що базується на знаннях, який, на відміну від існуючих,

зорієнтований на зростання інноваційної спрямованості працівників, які дозволять збалансувати економічні інтереси, підвищити рівень активності та свідомості працівників, що сприятиме стійкому ефективному розвитку сільськогосподарських підприємств.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 274.

- 30. Меглей В. І. Еколого-економічний розвиток аграрного сектора національної економіки : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Меглей Віктор Іванович ; Чернівецьк. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Чернівці, 2018. – 304 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 245-275. – Дод. : с. 276-304.**

Науковий керівник – Лопатинський Юрій Михайлович, доктор економічних наук, професор.

Дисертація присвячена дослідженню теоретичних, методичних і практичних аспектів еколого-економічного розвитку аграрного сектора національної економіки як взаємозалежних і взаємодоповнюючих, що одночасно відповідає актуальним принципам стратегії сталого розвитку України, зокрема в аграрній сфері.

Вперше обґрунтовано концептуальні принципи еколого-економічного розвитку аграрного сектора економіки України на пріоритетних засадах, що відображають національну стратегію сталого розвитку та формують сучасні суспільні цінності у формі сприйняття аграрного розвитку як економічно необхідного, соціально наповненого та культурно різноманітного, ринково ефективного, екологічно збалансованого.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 277.

- 31. Печенюк А. П. Формування стратегії розвитку сільського зеленого туризму : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Печенюк Алла Петрівна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2018. – 225 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 193-208. – Дод. : с. 209-225.**

Науковий керівник – Іванишин Володимир Васильович, доктор економічних наук, професор.

Дисертаційне дослідження містить обґрунтування теоретико-методичних засад та прикладних положень формування стратегії розвитку сфери сільського зеленого туризму.

Вперше розроблено модель організації регіонального еколого-економічного центру розвитку СЗТ в умовах природоохоронних територій, основою діяльності якого є координація взаємозв'язків між суб'єктами сільського туризму та виробниками органічної продукції з метою стимулювання екологічного розвитку території, що дасть змогу створити унікальний туристичний продукт, результатом якого стане посилення конкурентних переваг досліджуваного регіону, вихід на міжнародний ринок послуг, а також покращення екологічного стану та якості земель.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 273.

- 32. Фень К. С. Формування і зміцнення економічної безпеки підприємств харчової промисловості : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Фень Катерина Сергіївна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2018. – 273 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 190-207. – Дод. : с. 208-273.**

Науковий керівник – Чикуркова Алла Дмитрівна, доктор економічних наук, професор.

Дисертаційна робота присвячена поглибленню теоретичних і методичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо формування і зміцнення економічної безпеки підприємств харчової промисловості.

Вперше обґрунтовано складові системи управління економічною безпекою підприємств харчової промисловості, функціонування якої забезпечує реалізація набору стратегій, який доповнено стратегією формування позитивного іміджу, яка передбачає аналіз стартової позиції підприємства (соціальні дослідження), розробку та впровадження системи коригуючих заходів на основі дотримання принципів ефективного менеджменту, компетентності, конфіденційності, корпоративної етики, які сприятимуть підвищенню соціальної та економічної відповідальності підприємств галузі та зміцненню їх ринкової позиції.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 275.

- 33. Демидова М. М. Розвиток мотиваційного менеджменту в аграрних підприємствах : дис. ... канд. екон. наук. : 08.00.04 / Демидова Марія Миколаївна ; Дніпровськ. держ. аграр.-екон. ун-т. – Дніпро, 2019. – 237 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 187-209. – Дод. : с. 210-237.**

Науковий керівник – Величко Олександр Петрович, доктор економічних наук, професор.

У дисертаційній роботі на основі аналізу і узагальнення теоретико-методичних положень та прикладних аспектів мотиваційного менеджменту поглиблено теоретичні та методичні засади

підвищення ефективності мотиваційного менеджменту аграрних підприємств та науково обґрунтовано практичні рекомендації щодо імплементації розроблених концептуальних положень мотиваційного менеджменту в діяльність таких підприємств.

Уперше обґрунтовано інтегрований підхід до планування стратегії підвищення ефективності мотиваційного менеджменту з урахуванням комбінованого впливу таких чинників зовнішнього та внутрішнього середовища аграрного підприємства як: розвиток економіки країни, посилення міграційних процесів, рівень заробітної плати працівників в аграрному виробництві, система управління, планування і організації діяльності, формування доходів та їх розподіл в агропідприємствах, закономірності функціонування підприємств аграрного сектору, що підпорядковані впливу мотиваційних механізмів і враховують умови праці, систему соціальних пільг та гарантій, відображають комплекс організаційно-технічних та управлінських заходів, що спрямовані на реалізацію політики мотиваційного менеджменту в аграрних підприємствах.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 325.

- 34. Желізко О. О. Державне регулювання інституціональних змін системи економічної безпеки підприємства : дис. ... канд. екон. наук. : 08.00.03 / Желізко Олексій Олександрович ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2019. – 262 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 220-244. – Дод. : с. 245-262.**

Науковий керівник – Мазур І. І., доктор економічних наук, професор.

У дисертаційній роботі комплексно досліджено теоретичні, науково-методичні засади державного регулювання інституціональних змін у

контексті забезпечення підвищення ефективності функціонування системи економічної безпеки підприємства в економіці України та розроблено практичні рекомендації щодо їх реалізація.

Вперше розкрита суть та змістовне наповнення економічної категорії «система економічної безпеки підприємства» як сукупності взаємопов'язаних елементів (нормативно-правові, екологічні, інформаційні, техніка-технологічні, фінансові, кадрові, інноваційно-інтелектуальні, силові, ресурсні, соціальні, ринкові, зовнішньоторгівельні, державного регулювання розвитку відповідних інститутів), яка визначає рівень захищеності суб'єктів підприємницької діяльності в межах певної національної економічної системи від негативного впливу зовнішніх та внутрішніх чинників, що породжують ймовірність нанесення їм збитків або недоотримання прибутків (доходів).

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 326.

- 35. Кацан А. М. Інвестування розвитку агропромислових підприємств : дис. ... канд. екон. наук. : 08.00.04 / Кацан Андрій Михайлович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т – Кам'янець-Подільський, 2019. – 268 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 216-238. – Дод. : с. 239-268.**

Науковий керівник – Місюк Микола Васильович, доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України.

У дисертаційній роботі на основі аналізу і узагальнення теоретико-методологічних положень та прикладних аспектів поглиблено теоретичні, методичні засади та науково обґрунтовано практичні пропозиції щодо підвищення ефективності інвестування розвитку агропромислових підприємств.

Уперше сформовано методологію дослідження, в основу якої покладено імітаційне моделювання оцінювання ефективності інвестування розвитку агропромислових підприємств, поведінка яких залежить від випадкових факторів. Авторське бачення полягає у декомпозиції об'єктів інвестування та інвестиційних процесів на відносно прості блоки, поданні вхідних впливів у вигляді послідовності числових значень, які надходять з певним інтервалом, здійсненні їх перетворень відповідно до математичних залежностей на основі динамічних рядів показників, які є характеристиками інвестиційного процесу, з метою кількісного визначення єдиного інтегрального коефіцієнта інвестиційних ризиків для порівняльного аналізу обсягів інвестування та виявлення перспективних напрямів залучення коштів для розвитку різних організаційно-правових форм та розмірів агропромислових підприємств.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 328

- 36. Лемещенко Н. М. Інституційне забезпечення сталого розвитку сільськогосподарських підприємств : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Лемещенко Наталія Миколаївна ; Уманськ. нац. ун-т садівництва. – Умань, 2019. – 227 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 169-185. – Дод. : с. 186-227.**

Науковий керівник – Бурляй Олександр Леонідович, кандидат економічних наук, професор, заслужений економіст України.

Дисертаційна робота присвячена обґрунтуванню теоретико-методичних засад та практичних пропозицій з розробки напрямів сталого розвитку сільськогосподарських підприємств та вдосконаленню їх інституційного забезпечення в Україні. Досліджено еволюцію поняття «інституції» сталого розвитку

підприємств. Розглянуто основні теорії розвитку підприємств та обґрунтовано концепцію сталого розвитку як пріоритетну для більшості країн світу, в т.ч. і для України. Дана теорія ґрунтується на необхідності балансу між довкіллям, суспільством і економікою. Встановлено, що економічний механізм розвитку підприємства полягає у формуванні і визначенні економічних, організаційних, правових та інших умов розвитку економічного потенціалу підприємств й підвищення ефективності його використання, тобто визначенні інституційного забезпечення. Узагальнено основні етапи розвитку інституціоналізму та досліджено розуміння інституцій представниками різних течій економічної теорії. Проведено узагальнення щодо класифікації інститутів розвитку та формальністю, галуззю (сферою) та за рівнем ієрархії.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 316.

- 37. Лісевич Н. А. Інноваційно-інвестиційний розвиток виробництва продукції тваринництва агропромисловими підприємствами : дис. ... канд. екон. наук. : 08.00.04 / Лісевич Наталія Анатоліївна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2019. – 248 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 216-235. – Дод. : с. 236-248.**

Науковий керівник – Волощук Катерина Богданівна, доктор економічних наук, професор.

Дисертаційна робота присвячена узагальненню теоретичних і методичних положень і розробці науково обґрунтованих рекомендацій щодо інноваційно-інвестиційного розвитку виробництва продукції тваринництва агропромисловими підприємствами. Встановлено, що досягнення стабільного економічного зростання, підвищення якості життя населення,

забезпечення продовольчої безпеки країни є глобальними проблемами української економіки, вирішення яких можливе лише в рамках реалізації інноваційно-інвестиційного розвитку вітчизняної аграрного сектора і, в тому числі, тваринництва. Удосконалено поняття інновації – це не просто нововведення, а нова функція виробництва, нові технології; принципово нові соціально корисні продукти харчування; особливий інструмент підприємництва; ідея, практика чи продукт, що сприймаються індивідом як нові, ознака яких полягає в обов'язковій наявності науково-технічної новизни та здатності до виробничого застосування; економічна необхідність, що усвідомлена потребами ринку.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 327.

- 38. Оганесян В. С. Організаційно-економічний механізм забезпечення розвитку ринку продукції вівчарства : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Оганесян Валерік Самвелович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2019. – 214 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 186-204. – Дод. : с. 205-214.**

Науковий керівник – Місюк Микола Васильович, доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України.

Дисертаційна робота присвячена обґрунтуванню теоретико-методичних засад і положень та практичних рекомендацій щодо функціонування організаційно-економічного механізму із забезпеченням ефективного розвитку ринку продукції вівчарства. Удосконалено концептуальний підхід до побудови та реалізації галузево-територіальної моделі кластера по виробництву продукції вівчарства; рекомендації щодо формування стратегії розвитку галузі вівчарства на основі спрогнозованої ефективності експорту й

імпорту м'яса баранини, виробництва продукції вівчарства, за допомогою методу DEA; методичні положення оцінки ефективності функціонування складових організаційно-економічного механізми у розвитку галузі вівчарства; шляхи розвитку галузі вівчарства, зокрема запропоновано «Проект виробництва продукції вівчарства» на основі запровадження модульних ферм на 600 голів овець; наукові підходи до побудови інноваційно-інвестиційної моделі галузі вівчарства, яка дозволить пропорційно вирішувати проблеми, що виникнуть при зміні інвестиційного забезпечення інноваційних процесів оновлення галузі вівчарства.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 270.

- 39. Хоменко О. А.   Управління   фінансовою   безпекою
молокопереробних підприємств : дис. ... канд. екон. наук :
08.00.04 / Хоменко Олександр Анатолійович ; Подільськ. держ.
аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2019. – 374 с. : рис.,
табл. – Бібліогр. : с. 207-222. – Дод. : с. 223-374.**

Науковий керівник – Чикуркова Алла Дмитрівна, доктор економічних наук, професор.

У дисертаційній роботі обґрунтовано науковий підхід до комплексного оцінювання рівня управління фінансовою безпекою молокопереробних підприємств через запровадження сформованої системи показників, яка базується на взаємозв'язку, підпорядкованості і технології взаємодії показників фінансової звітності, рівня рентабельності, коефіцієнтів фінансової стійкості, стабільності, автономії, ліквідності, показників ефективності управління підприємством та сприятиме удосконаленню процесів прийняття управлінських рішень в контексті формування стратегії

забезпечення фінансової безпеки підприємства. Обґрунтовані науково-методичні положення щодо формування стратегії забезпечення фінансової безпеки молокопереробних підприємств, які передбачають використання сукупності засобів та інструментів, спрямованих на формування і розподіл фінансових ресурсів для забезпечення захисту фінансових інтересів підприємства, нейтралізації негативного впливу загроз і ризиків, досягнення підприємством фінансової стійкості та економічного зростання, що дають можливість розробки шляхів та механізмів реалізації даної стратегії з чітко визначеними джерелами їх фінансування та формувати цілісну організаційно-економічну систему управління фінансовою безпекою.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 314.

- 40. Коробська А. О. Державне регулювання використання земель сільськогосподарського призначення в Україні : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Коробська Альона Олександрівна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2020. – 247 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 211-238. – Дод. : с. 239-247.**

Науковий керівник – Попрозман Наталія Василівна, доктор економічних наук, доцент.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню теоретичних, методичних та практичних аспектів державного регулювання використання земель сільськогосподарського призначення для забезпечення збереження земельного потенціалу, охорони земель, відтворення родючості та природних властивостей ґрунтів, становлення і розвитку ринку земель сільськогосподарського призначення.

Удосконалено тлумачення та дефініцію поняття «державне регулювання використання земель сільськогосподарського призначення», яке пропонується розглядати як механізм підвищення рівня розвитку сільськогосподарського виробництва шляхом введення у роботу департаменту правової роботи і державного нагляду та контролю уповноваженої особи, яка буде здійснювати моніторинг проведення оцінки земель, поширення інформації про наявність, ціну, умови купівлі-продажу землі, контроль за виконанням умов договорів щодо операцій із землею; запропонований методичний підхід до розрахунку нормативної грошової оцінки окремої земельної ділянки сільськогосподарського призначення як одного з інструментів державного регулювання, складової формування та функціонування національного ринку землі, який базується на використанні оптимізаційних методів і моделей, визначенні інтегрального показника, який, у свою чергу, включає соціально-екологічну, інноваційну, інвестиційну та інформаційну складові; систему ефективного використання земель сільськогосподарського призначення, яка включає оцінку ефективності використання земельних ресурсів, їх відновлення та збереження, враховуючи тип земельних ділянок, аналіз умов виробництва, організацію сівозмін за категоріями земель; механізм державного регулювання ринку земель в Україні, який передбачає систему обмежень щодо розвитку ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення, зокрема перевірку наявності відповідної освіти, досвіду роботи в сільському господарстві, проживання на території України, надання першості у придбанні землі українцям.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 318.

41. **Петриняк А. Я. Маркетингова концепція управління розвитком підприємств : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Петриняк Андрій Ярославович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2020. – 249 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 213-238. – Дод. : с. 239-249.**

Науковий керівник – Іванишин Володимир Васильович, доктор економічних наук, професор.

Дисертаційна робота присвячена розробці та обґрунтуванню теоретико-методичних основ і практичних рекомендацій щодо формування маркетингової концепції управління розвитком підприємств-виробників мінеральних вод.

Вперше розроблено наукові основи формування маркетингової концепції управління «за слабкими сигналами» розвитком підприємств-виробників мінеральних вод, які ґрунтуються на систематичному моніторингу зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства з метою своєчасного (раннього) виявлення зачатків кризових явищ та заздалегідь вживання заходів, метою яких є підвищення ефективності та збільшення прибутковості виробництва у достатньо мінливому та конкурентному середовищі за допомогою використання функцій маркетингового управління та методів маркетингової діяльності суб'єктів господарювання, що включають комплекс взаємопов'язаних дій на основі маркетингових інструментів по дослідженню продовольчого ринку, маркетингових технологій просування продукції від виробництва до споживача, визначення основних сегментів ринку, потреб та вподобань споживачів.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 329.

42. **Гук Я.В. Альтернативна енергетика як фактор ефективного розвитку сільських територій : дис. ... д-ра філософії : 051 / Гук Ярослав Володимирович ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2025. – 160 с. : рис. табл. – Бібліогр. : с. 120-139. – Дод. : с. 140-160.**

Науковий керівник – Бялковська Оксана Антонівна, доктор економічних наук, професор.

У дисертаційній роботі досліджено процес упровадження альтернативної енергетики на сільських територіях, визначено їхній вплив на ефективність соціально-економічного розвитку та розроблено практичні рекомендації щодо їхньої оптимізації. Удосконалено понятійний механізм та сутнісне наповнення визначень та понять альтернативної та відновлювальної енергетики, вивчення еволюційного аспекту розвитку альтернативної енергетики та його систематизації; організаційний логарифм розбудови енергетичної інфраструктури на сільських територіях за рахунок оборонних заходів в умовах російської військової агресії.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 313.

43. **Махиня С. О. Сільський туризм як фактор соціально-економічного розвитку сільських територій : дис. ... д-ра філософії : 051 / Махиня Світлана Олегівна ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2025. – 253 с. : рис. табл. – Бібліогр. : с. 209-235. – Дод. : с. 236-253.**

Науковий керівник – Бялковська Оксана Антонівна, доктор економічних наук, професор.

Дисертацію присвячено дослідженню теоретико-методичних засад розвитку сільського туризму як фактора соціально-економічного розвитку сільських територій та розробці практичних рекомендацій щодо підвищення економічної та соціальної ефективності розвитку сільського зеленого туризму.

Удосконалено концептуальні засади формування організаційно-економічного механізму стимулювання та підтримки суб'єктів сільського зеленого туризму визначено як систему методів, інструментів і заходів, спрямованих на активізацію підприємницької діяльності у сфері внутрішніх туристичних послуг. Впровадження такого механізму не лише сприятиме збільшенню внутрішніх туристичних потоків і створенню нових робочих місць для сільського населення із підвищенням їхньої продуктивності, але й забезпечить розширення інвестиційного потенціалу підприємств сільського зеленого туризму; методичні підходи до дослідження підприємництва у сфері сільського туризму, які включають визначення послідовності та змістовного наповнення етапів економічного аналізу, що забезпечує комплексне оцінювання стану, потенціалу та перспектив розвитку підприємницької діяльності у цій галузі.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 312.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА СУМІЖНІ НАУКИ

На здобуття наукового ступеня доктора наук

44. Овчарук О. В. Теоретичне обґрунтування і агротехнічні основи продукційного процесу квасолі в умовах Правобережного Лісостепу України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 06.01.09 / Овчарук Олег Васильович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2016. – 398 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 314-357. – Дод. : с. 358-398.

Науковий консультант – Бахмат Микола Іванович, доктор сільськогосподарських наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

У дисертаційній роботі узагальнено сприйняття сукупності теоретико-методологічних та науково-практичних положень вирощування квасолі звичайної, щоб забезпечить підвищення урожайності в умовах Правобережного Лісостепу України.

Вперше розроблено та науково обґрунтовано комплексну, екологічно спрямовану технологію вирощування квасолі звичайної, яка забезпечує максимальну урожайність кукурудзи; встановлено особливості росту і розвитку рослин квасолі звичайної та закономірності формування врожаю зерна з високими показниками якості залежно від сортових особливостей, метеорологічних умов та технології вирощування; виявлено особливості зміни морфобіологічної структури рослин від досліджуваних факторів, що вплинули на реалізацію потенціалу сортів квасолі; дано комплексну оцінку урожайності та показників якості зерна квасолі залежно від досліджуваних факторів та встановлено математичні взаємозв'язки між ними; виявлено кореляційні залежності кількості рослин у посіві

від польової схожості насіння, урожайності сортів від строків сівби та глибини загортання насіння, способів сівби та норми висіву; встановлено та обґрунтовано економічну та енергетичну ефективність технології вирощування квасолі звичайної.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 249.

- 45. Чинчик О. С. Обґрунтування науково-технологічних заходів покращення продуктивності зернобобових культур в умовах Лісостепу Західного : дис. ... д-ра с.-г. наук : 06.01.09 / Чинчик Олександр Сергійович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2017. – 464 с. + дод. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 340-409. – Дод. : с. 410-464, [29].**

Науковий консультант – Бахмат Микола Іванович, доктор сільськогосподарських наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України.

Теоретично обґрунтовано і практично розроблено агротехнологічних прийомів вирощування гороху посівного, сої культурної та квасолі звичайної, що забезпечило підвищення урожайності та якості зерна в умовах Лісостепу західного. Уперше дано комплексну оцінку інтенсивним сортам, способам основного обробітку ґрунту, системі удобрення з використанням хелатних форм добрив та обробки насіння біопрепаратами, що дозволило оптимізувати адаптивну технологію вирощування, яка забезпечила одержання стабільної врожайності та підвищеної якості зерна гороху, сої та квасолі; встановлено особливості росту і розвитку рослин гороху, сої та квасолі залежно від досліджуваних факторів; визначено кореляційні зв'язки між рівнем урожайності та елементами структури урожаю рослин гороху, сої та квасолі; вивчено

вплив внесення органо-мінерального добрива Екогран на ріст, розвиток рослин, формування симбіотичного апарату, урожайність та якість зерна сортів квасолі.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 262.

- 46. М'ялковський Р. О. Науково-теоретичне обґрунтування інтенсивної технології вирощування картоплі в умовах Правобережного Лісостепу України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 06.01.09 / М'ялковський Руслан Олександрович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2019. – 432 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 367-427. – Дод. : с. 428-432.**

Науковий консультант – Гораш Олександр Савич, доктор сільськогосподарських наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

У дисертаційній роботі наведено теоретичне узагальнення та результати експериментальних досліджень, які розв'язують важливу науково-практичну проблему вивчення елементів технології вирощування картоплі, що забезпечило підвищення врожайності в умовах Правобережного Лісостепу України.

Вперше розроблено та науково обґрунтовано комплексну, екологічно спрямовану технологію вирощування картоплі, яка забезпечила максимальну врожайність культури; доведено залежність росту і розвитку картоплі та закономірності формування врожаю бульб, якісних показників від сортових особливостей, метеорологічних умов та технологічних факторів; виявлено особливості зміни морфобіологічної структури рослин від досліджуваних факторів, які впливали на реалізацію потенціалу сортів картоплі; показано комплексну оцінку врожайності та параметрів якості бульб картоплі

залежно від досліджуваних факторів, встановлено математичні взаємозв'язки між ними; встановлено кореляційні залежності даних кількості рослин картоплі на одиниці площі, урожайності різних груп стиглості сортів від строків садіння та глибини загортання бульб, продуктивності картоплі за різних умов вирощування, водного режиму та запасів продуктивності вологи і водопостачання рослин; проаналізовано та обґрунтовано економічну та енергетичну ефективність технології вирощування картоплі.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 266.

- 47. Паламарчук В. Д. Науково-теоретичне обґрунтування технології вирощування та адаптивності гібридів кукурудзи для виробництва біоетанолу в умовах Лісостепу Правобережного : дис. ... д-ра с.-г. наук : 06.01.09 / Паламарчук Віталій Дмитрович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2020. – 401 с. + дод. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 352-400. – Дод. : [194] с.**

Науковий консультант – Доронін Володимир Аркадійович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

В дисертації представлено результати теоретико-методологічних, польових та прикладних досліджень з вивчення особливостей вирощування гібридів кукурудзи придатних для виробництва біоетанолу на основі застосування комплексу елементів технології.

Уперше виявлено особливості росту й розвитку на формування урожайності зерна різностиглих гібридів кукурудзи вітчизняної та закордонної селекції, залежно від строків сівби, глибини загортання та розмірів фракції насіння і позакореневого підживлення мікродобривами, регулятором росту та бактеріальним препаратом;

обґрунтовано процеси формування врожайності зерна кукурудзи різних груп стиглості залежно від елементів технології вирощування; встановлено кореляційні залежності між гідротермічними умовами і рівнем урожайності зерна, між елементами технології вирощування та індивідуальною продуктивністю рослин; розроблено математичну модель для виробництва біоетанолу із зерна кукурудзи в умовах лісостепу правобережного; проведено оцінку впливу фізіологічних складових рослинного організму (вміст хлорофілу, інтенсивність транспірації, хімічний склад вегетативної маси рослин) та вміст крохмалю у зерні та продуктивність кукурудзи; дана економічна оцінка адаптивної технології вирощування різностиглих гібридів кукурудзи на зерно та придатності для виробництва біоетанолу.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 285.

- 48. Сенік І. І. Агробіологічні особливості та технологічні заходи формування урожайності кормових культур в умовах Лісостепу Західного : дис. ... д-ра с.-г. наук : 06.01.12 / Сенік Іван Іванович ; Ін-т кормів та с.-г. Поділля НААН. – Вінниця, 2020. – 554 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 473-532. – Дод. : с. 533-554.**

Наукові консультанти – Бабич Анатолій Олександрович, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН, Петриченко Василь Флорович, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН.

У дисертації наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової проблеми, що виявляється у обґрунтуванні технологічних заходів вирощування кормових культур в зоні Лісостепу західного, адаптованих до змін клімату, з метою отримання високоякісних

кормів для тваринництва.

Уперше проаналізовано особливості кліматичних та господарсько-економічних змін Лісостепу західного (на прикладі Тернопільської області); встановлено основні тенденції розвитку кормовиробництва в XX і XXI століттях; досліджено особливості росту й розвитку та формування кормової продуктивності однорічних та багаторічних агрофітоценозів залежно від передпосівної обробки насіння, складу травосумішок, їх удобрення та використання; проведена економічна, енергетична оцінки елементів технології вирощування кормових і зернофуражних культур та встановлено найбільш конкурентоспроможні варіанти для впровадження у виробництво.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 286.

- 49. Ткач О. В. Науково-теоретичне обґрунтування і агротехнічні основи вирощування цикорію коренеплідного в умовах Правобережного Лісостепу України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 06.01.09 / Ткач Олег Васильович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2020. – 499 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 364-402. – Дод. : с. 403-499.**

Науковий консультант – Бахмат Микола Іванович, доктор сільськогосподарських наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України.

У дисертаційній роботі наведено вирішення наукової проблеми щодо забезпечення населення товарною продукцією цикорію коренеплідного в загальній сукупності теоретико-методичних та науково-практичних положень вирощування коренеплодів і насіння, що забезпечує підвищення урожайності і якості сировини в умовах

Правобережного Лісостепу України.

Вперше розроблено та науково обґрунтовано комплексну, технологічно спрямовану технологію вирощування цикорію коренеплідного, яка забезпечує максимальну врожайність та якість коренеплодів та насіння; науково обґрунтовано та встановлено особливості росту, розвитку і фотосинтетичну діяльність рослин цикорію коренеплідного та закономірності формування продукції з належними показниками якості, залежно від метеорологічних умов та елементів технології вирощування; встановлено раціональність адаптованої енергозберігаючої технології вирощування цикорію коренеплідного з комбінованою шириною міжрядь; експериментально обґрунтовано основи живлення рослин, значення макро і мікроелементів у підвищенні врожайності та зміні хімічного складу коренеплодів; дано оцінку водного режиму, запасів продуктової вологи в ґрунті та водоспоживання рослинами цикорію коренеплідного; обґрунтовано та удосконалено елементи технології вирощування насіння цикорію коренеплідного безвисадковим способом з врахуванням біологічних особливостей підпокровних, післяукісних, післяжнивних та літніх посівів; визначено ефективність формування насінневої продуктивності цикорію коренеплідного від безвисадкових насінників, які перезимували, та досліджуваних показників; проведений економічний та енергетичний аналіз ефективності вирощування коренеплодів та насіння цикорію безвисадковим способом.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 287.

- 50. Шувар А. М. Агротехнологічні та біологічні основи формування продуктивності льону-довгунцю та льону олійного в умовах Лісостепу Західного : дис. ... д-ра с-г наук : 06.01.09 /**

Шувар Антін Михайлович ; Ін-т с.-г. Карпатського регіону НААН України. – Оброшине, 2021. – 574 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 424-500. – Дод. : с. 501-574.

Науковий консультант – Дзюбайло Андрій Григорович, головний науковий співробітник Передкарпатського відділу наукових досліджень Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН.

У дисертаційній роботі теоретично обґрунтовано та на основі узагальнення експериментальних та статистичних даних встановлено тісноту зв'язків між погодними умовами та рівнем урожайності підвидів льону, кратність і тривалість прояву несприятливих погодних умов за температурним режимом і рівнем зволоження.

Уперше встановлено кількісні і якісні рівні впливу гідротермічних умов регіонів Полісся та Лісостепу західного на зміну показників урожайності та якості продукції льону; тісноту зв'язку та залежність між середньомісячною температурою повітря та кількістю опадів, врожайністю і сталим виробництвом льонопродукції; обґрунтовано принципи інтенсифікації вирощування біологічних підвидів льону з урахуванням їх особливостей росту й розвитку та реакції культури на зміг погодних умов; створено математичні моделі залежності продуктивності льону-довгунцю та льону-олійного для зони на основі температурного режиму та кількості опадів за період активної вегетації культури; виявлено зміну морфологічних особливостей підвидів льону залежно від досліджуваних елементів технології (комплексне їх поєднання, елементи біологізації) на процеси формування продуктивності культури; розроблено конкурентоспроможні, екологічно безпечні технології вирощування

льону з урахуванням адаптивного потенціалу культури для конкретних ґрунтово-кліматичних умов, які забезпечують раціональність та високу окупність використання ресурсів.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 290.

- 51. Дідур І. М. Наукові основи біологізації технологій вирощування зернобобових культур в умовах Лісостепу Правобережного : дис. ... д-ра с.-г. наук : 06.01.09 / Дідур Ігор Миколайович ; Вінницьк. нац. аграр. ун-т, Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2024. – 377 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 272-320. – дод. : с. 321-377.**

Кваліфікаційна наукова праця виконана самостійно.

У дисертаційній роботі висвітлено результати досліджень з розробки, удосконалення та агроекологічного обґрунтування елементів біологізованих технологій вирощування зернобобових культур, зокрема сої та гороху в умовах Лісостепової зони України. Обґрунтовано вплив організованих факторів на формування фотосинтетичної та симбіотичної діяльності сої та гороху залежно від умов довкілля та біологічних препаратів. Встановлено позитивний вплив досліджуваних чинників на збільшення величини показників урожайності насіння зернобобових культур. Обґрунтовано доцільність використання біодобрив для трансформації важкодоступних форм фосфору та калію у легкодоступні для рослин сої та гороху. Вперше обґрунтовано принципи біологізації технології вирощування сої та гороху, формування й функціонування зони їх сталого виробництва з врахуванням біологічних вимог сортів зернобобових культур до технологій їх вирощування в умовах змін клімату; встановлено,

вплив досліджуваних факторів на тривалість періоду вегетації, морфобіологічну структуру рослин, фотосинтетичний та симбіотичний потенціал зернобобових культур; описано тісноту зв'язків та залежності між основними показниками, що характеризують рівень урожайності і якості насіння та наявними гідротермічними ресурсами регіону; обґрунтовано фізіологічні особливості формування та реалізації генетичного потенціалу показників урожайності насіння сої та гороху за вирощування на сірому лісовому ґрунті залежно від дії екологічних та організованих факторів, а саме: застосування позакореневих підживлень посівів сучасними біологічними препаратами Біокомплекс БТУ, Гуміфренд, Хелпрост соя.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 300.

- 52. Панцирева Г. В. Агроекологічне обґрунтування технологічних прийомів вирощування зернобобових культур в умовах Правобережного Лісостепу України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 06.01.09 / Панцирева Ганна Віталіївна ; Вінницьк. нац. аграр. ун-т. – Вінниця, 2024. – 550 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 401-448. – Дод. : с. 449-550.**

Кваліфікаційна наукова праця виконана самостійно.

У дисертаційній роботі висвітлено результати наукових, теоретико-методологічних, експериментально-польових та прикладних досліджень із вивчення особливостей технологій вирощування зернобобових культур на основі застосування комплексу технологічних прийомів.

Уперше для умов правобережного лісостепу України розроблені технологічні прийоми вирощування зернобобових культур, зокрема

сої, нуту звичайного та люпину білого, які підвищують їх продуктивність та якість зерна; встановлено вплив передпосівної обробки насіння бактеріальними препаратами та різних варіантів застосування регулятора росту рослин із ретардантною дією на підвищення продуктивності зернобобових культур. Удосконалено окремі технологічні прийоми вирощування зернобобових культур для умов правобережного Лісостепу України для забезпечення вищої агроекологічної, енергетичної та економічної ефективності.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 311.

На здобуття наукового ступеня кандидата наук

53. **Хмелянчишин Ю. В. Оптимальне поєднання сорту, способу сівби і удобрення в енергозаощаджувальній технології вирощування насіння ріпаку ярого в південно-західній частині Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Хмелянчишин Юрій Володимирович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2005. – 240 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 207-226. – Дод. : с. 227-240.**

Науковий керівник – Бахмат М. І., доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі вперше теоретично обґрунтовано оптимальні варіанти способів сівби і удобрення рослин різних сортів ріпаку ярого в системи енергозаощаджувальної технології вирощування насіння в умовах південно-західної частини Лісостепу України. Дістали подальшого розвитку знання про біологічні особливості рослин ріпаку ярого, формування фенотипічної структури посіви, фотосинтетичного потенціалу (ФП) і чистої продуктивності

фотосинтезу (ЧПФ) за різних агротехнічних умов вирощування. Запропоновано фотосинтетично-хлорофільний потенціал (ФХП), як інтегрований показник оцінки посівів, який відрізняється від відомого фотосинтетичного потенціалу (ФП) тим, що поряд з площею листкової поверхні рослин враховує вміст хлорофілу на одиниці посівної площі. Невідповідність між показниками ФП, ФХП, ЧПФ і урожайністю знайшла пояснення в утворенні надлишкового хлорофілу, що значно сприяє підвищенню потенційної продуктивності рослин, яка практично не реалізується через відсутність необхідних умов відповідно до закону мінімуму (обмежуючого фактору). Проведено комплексний моніторинг результатів досліджень через екологічну, енергетичну і економічну оцінки.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 213.

- 54. Гаврилянчик Р. Ю. Удосконалення елементів технології вирощування гречки в весняних та літніх посівах в умовах південної частини західного Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Гаврилянчик Руслан Юрійович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2006. – 186 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 117-135. – Дод. : с. 136-186.**

Науковий керівник – Алексеєва Олена Семенівна, доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі встановлено особливості формування продуктивності нових сортів гречки залежно від попередників в умовах південної частини західного Лісостепу України, в тому числі вперше – при вирощуванні цієї культури в літніх посівах. Виявлено сортові особливості формування фотосинтетичних показників.

Обґрунтовано вплив попередників на формування показників продуктивності рослин, урожай та якість зерна сортів гречки у весняних і літніх посівах. Встановлено сильні від'ємні кореляційні зв'язки забур'яненості посівів гречки із площею листової поверхні. Визначено вплив попередників на використання запасів ґрунтової вологи та нектаропродуктивність сортів гречки. Оцінено технологічні показники якості врожаю зерна у нових сортів гречки при вирощуванні після різних попередників у весняних і літніх посівах.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 217.

- 55. Каленчук Я. В. Ефективність застосування регуляторів росту, біо- та мікропрепаратів при вирощуванні проса в умовах південної частини західного Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Каленчук Ярослава Василівна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2006. – 158 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 116-129. – Дод. : с. 130-158.**

Науковий керівник – Олена Семенівна Алексеєва, академік АН ВШ України, заслужений діяч науки і техніки, доктор сільськогосподарських наук, професор ПДАТУ.

У дисертаційній роботі вже існуюча інформація про застосування біологічно активних препаратів була доповнена новими результатами щодо впливу останніх на сортах проса різних груп стиглості. Вперше в умовах південної частини західного Лісостепу України теоретично обґрунтовано та екстремально доведено ефективність їх застосування. Встановлено позитивний вплив препаратів, що досліджувались, на тривалість вегетаційного та міжфазних періодів, посівні показники, морфоструктуру рослини та

продуктивність проса, а також виявлено кращі варіанти.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 218.

- 56. Лапчинський В. В. Удосконалення елементів технології вирощування сортів ячменю ярого в умовах південної частини західного Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Лапчинський Віталій Васильович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2006. – 214 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 154-171. – Дод. : с. 172-214.**

Науковий керівник – Ковтуник І. М., доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі вперше в умовах південної частини західного Лісостепу України досліджені особливості формування продуктивності нових сортів ячменю ярого залежно від строків сівби та глибини загортання насіння. На основі отриманих даних визначені оптимальні строки сівби та глибина загортання насіння для сортів ячменю ярого Звершення, Скарлет та Султан, що забезпечують високий урожай якісного зерна. Встановлені особливості формування посівних та врожайних властивостей насіння сортів ячменю залежно від генетичного потенціалу сортів та умов його вирощування.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 222.

- 57. Ляшенко В. В. Урожайність і якість зерна гречки в залежності від попередників, строків і способів сівби в умовах Лівобережного Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Ляшенко Віктор Васильович ; Полтав. держ. аграр. акад. – Полтава, 2006. – 147 с.+ дод. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 132-147. – Дод. [42] с.**

Науковий керівник – Куценко Олександр Михайлович, кандидат сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі вперше для умов лівобережного Лісостепу України досліджено вплив окремих елементів технології вирощування та погодних умов з метою підвищення продуктивності гречки. Встановлені частки впливу попередників, строків і способів сівби, а також погодних умов на врожайність цієї круп'яної культури. Доведено доцільність застосування ранніх строків та широкорядного способу сівби гречки для даної зони. Отримані результати в подальшому знайшли відображення при впровадженні їх у виробництво.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 215.

- 58. Степась А. В. Вплив строків садіння розсади на продуктивність тютюну різних сортотипів в умовах південної частини Західного Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Степась Андрій Володимирович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2006. – 186 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 149-162. – Дод. : с. 164-186.**

Науковий керівник – Ковтуник Іван Миколайович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі вперше встановлено оптимальні строки садіння розсади сортотипів тютюну в полі для сортів Тернопільський 14, Берлей 38 і Вірджинія 274 в умовах південної частини Західного Лісостепу України. Виявлено залежність продуктивності тютюнової сировини від впливу гідрометеорологічних умов та строків садіння розсади.

Запропоновано удосконалення технології вирощування тютюну різних сортотипів від сортової специфіки та вибору строку садіння. Визначена економічна та біоенергетична доцільність застосування розроблених моделей технології вирощування тютюну.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 216.

- 59. Сучек М. М. Формування продуктивності гречки залежно від сортових особливостей і елементів технології вирощування в південно-західному Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Сучек Микола Миколайович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2006. – 200 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 129-145. – Дод. : с. 146-200.**

Наукові керівники – Алексеєва Олена Семенівна, доктор сільськогосподарських наук, професор, Квашук Олена Володимирівна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

У дисертаційній роботі вперше виявлено особливості формування врожайності і якості зерна різних сортів гречки залежно від припосівного внесення нетрадиційних добрив. Для кожного сорту за різних способів сівби запропоновано норми висіву, що забезпечують найкраще збереження рослин в посівах. Залежно від технологічних прийомів встановлено сортові особливості гречки у формуванні фотосинтетичних параметрів посівів. Визначена економічна і енергетична ефективність вирощування різних сортів гречки залежно від припосівного внесення різних видів добрив, норм висіву і способів сівби.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 220.

- 60. Трикіна Н. М. Оптимізація норми висіву сої відповідно до**

застосування елементу технології вирощування в умовах північного Степу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Трикіна Наталія Миколаївна ; Кіровоград. нац. тех. ун-т. – Кіровоград, 2006. – 215 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 134-159. – Дод. : с. 160-217.

Науковий керівник – Слободян Степан Миколайович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі вперше в умовах північного Степу України дана оцінка росту та формуванню врожайності нового скоростиглого сорту сої Медея залежно від норм висіву насіння, при різних строках сівби, різних способах і строках обробітку ґрунту та методах боротьби із забур'яненістю посівів.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 214.

- 61. Дмитрик П. М. Особливості технології вирощування фенхеля звичайного в умовах Передкарпаття : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Дмитрик Павло Миколайович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2007. – 177 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 159-169. – Дод. : с. 170-177.**

Науковий керівник – Ковтуник І. М., доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі визначені структурні одиниці (плоди, плодики і пустосім'янки) в різних партіях насіння; встановлена окрема група насіння 7...10%, паростки яких виносять на денну поверхню і утримують плодові оболонки, чим обмежують інтенсивність початкового фотосинтезу на 3...4 доби. Теоретично обґрунтована і ресурсно-визначена доцільність збирання

високоякісного насіння при 30% загальній стиглості рослин фенхеля звичайного. Визначені фенологічні формули і фенокритичні фази для сортів Кримський, Чернівецький місцевий і Чернівецький 3. Спроектовані потенціальні рівні і моделі продуктивності фенхеля звичайного за кліматично-ресурсним потенціалом Передкарпаття України. Досліджена динаміка ФП, ЧПФ і ККДФАР в умовах змін способів підготовки насіння до сівби, строків і способів її проведення. Розроблені формули формування складових урожаїв плодів фенхеля звичайного. Оцінена в енергетичних одиницях технологічна різноманітність вирощування фенхеля звичайного.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 223.

- 62. Іващук П. В. Оптимізація технології вирощування кукурудзи на зерно в умовах Західного Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Іващук Петро Володимирович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2007. – 266 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 198-216. – Дод. : с. 217-266.**

Науковий керівник – М. І. Бахмат, доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі вперше в умовах Західного Лісостепу України обґрунтовано групу зрілості гібридів кукурудзи. Виявлено залежності формування фотосинтетичної продуктивності кукурудзи, величину урожайності та формування плодоеlementів, показників індивідуальної продуктивності рослин. Встановлено оптимальні строки сівби і норми висіву насіння гібридів кукурудзи. Визначено вплив строків сівби та норм висіву насіння на якісні показники і поживність зерна. Дано економічну і енергетичну оцінку технологій вирощування кукурудзи на зерно в зоні Західного Лісостепу України.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 224.

- 63. Полторецька Н. М. Наукове обґрунтування строків, способів сівби та удобрення різних сортів гречки в Правобережному Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Полторецька Наталія Миколаївна ; Уманськ. держ. аграр. ун-т. – Умань, 2007. – 194 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 124-139. – Дод. : с. 140-194.**

Науковий керівник – Зінченко Олександр Іванович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі оцінено особливості продукційного процесу у сучасних сортів гречки порівняно з раніше створеним сортом Вікторія в умовах нестійкого зволоження Правобережного Лісостепу України; виявлено особливості формування рівня урожайності та якості зерна сучасних сортів гречки залежно від добрив, строків та способів сівби; визначено оптимальні терміни підживлення рослин гречки азотними добривами; встановлено кореляційні зв'язки урожайності зерна гречки з комплексною взаємодією показників, що зумовлюють біологічну продуктивність рослин.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 221.

- 64. Тіней В. А. Інтенсифікація технології вирощування гречки в умовах південно-західного Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Тіней Віктор Анатолійович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2007. – 185 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 126-141. – Дод. : с. 142-185.**

Наукові керівники – Алексеєва Олена Семенівна, академік АН ВШ України, заслужений діяч науки і техніки, доктор

сільськогосподарських наук, професор, Квашук Олена Володимирівна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри рослинництва і кормовиробництва.

У дисертаційній роботі вперше в умовах південної частини західного Лісостепу України встановлено залежність росту, розвитку та формування продуктивності гречки від впливу зеленого удобрення, біопрепаратів та гербіциду. Виявлено сортові особливості гречки у формуванні фотосинтетичних параметрів посіви залежно від технологічних прийомів. Встановлені зв'язки між рівнем урожайності і різними чинниками, які впливали на продукційний процес. Запропоновано удосконалені елементи технології вирощування зерна гречки за рахунок використання зеленого удобрення, біопрепаратів та внесення гербіциду Фюзілад Форте 150 ЕС.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 219.

- 65. Гончар Т. М. Удосконалення технології вирощування гороху на зерно в умовах Правобережного Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Гончар Тетяна Миколаївна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2008. – 187 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 139-160. – Дод. : с. 161-187.**

Науковий керівник – Петриченко Василь Флорович, доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент УААН, заслужений діяч науки і техніки України.

У дисертаційній роботі вперше в умовах правобережного Лісостепу України, встановлено залежності росту, розвитку та формування зернової продуктивності інтенсивних сортів гороху від впливу доз мінеральних добрив та системи захисту від шкідників. Виявлено

сортові особливості формування фотосинтетичного та симбіотичного апаратів у гороху, обґрунтовано вплив доз мінеральних добрив, у тому числі азотних у формі вуглеамонійних солей, позакореневих підживлень та системи захисту від шкідників на формування показників індивідуальної продуктивності інтенсивних сортів гороху, урожайність та якість зерна, встановлено зв'язки між рівнем урожайності зерна, його якістю, фотосинтетичною та симбіотичною продуктивністю посіви і наявними гідротермічними умовами. Проведено економічну та біоенергетичну оцінку технологій вирощування гороху та встановлена їх конкурентоздатність.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 225.

- 66. Чинчик О. С. Оптимізація сортової агротехніки вирощування сої за рахунок способу сівби та удобрення в умовах західного Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Чинчик Олександр Сергійович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2008. – 242 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 194-211. – Дод. : с. 212-242.**

Науковий керівник – М. І. Бахмат, доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі вперше в умовах західного Лісостепу України оптимізовано сортову технологію вирощування сої за рахунок комплексного застосування допосівного та позакореневого азотного живлення посівів. Встановлено дію азотного удобрення на закономірності формування: фотосинтетичної та симбіотичної продуктивності посіви сої, величини урожайності та якості зерна. Удосконалено вимоги щодо застосування способу сівби сої залежно

від генетичних особливостей сорту та удобрення посівів. Набуло подальшого розвитку визначення економічної й енергетичної ефективності вирощування зерна сої в зоні західного Лісостепу України.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 226.

- 67. Капустіна Л. І. Обґрунтування окремих елементів технології вирощування часнику в Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.06 / Капустіна Людмила Іванівна ; Нац. ун-т біоресурс. і природокор. України. – Київ, 2009. – 173 с. : рис., табл. – Дод. : с. 122-153 + [4] с. – Бібліогр. : с. 154-173.**

Науковий керівник – Барабаш Орест Юліанович, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік УААН, академік АН Вищої школи України, заслужений працівник народної освіти.

Уперше в умовах Лісостепу України виділено найбільш продуктивні сорти озимого стрілкуючого та ярого часнику. Досліджено особливості росту і розвитку рослин, обґрунтовано закономірності формування підземних і повітряних цибулин, визначено оптимальні строки висаджування часнику озимого через зубки та однозубки, з урахуванням біологічних особливостей сортів виходити із стану спокою. В часнику ярого встановлено вплив сортів та строків висаджування на структуру цибулини.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 306.

- 68. Ободянський М. А. Продуктивність сортів ярого ячменю залежно від норм і способів застосування регуляторів росту в західному Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Ободянський Михайло Анатолійович ; Подільськ. держ. аграр.-**

техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2009. – 204 с. : рис., табл. – Дод. : с. 126-185. – Бібліогр. : с. 186-204.

Науковий керівник – Ковтуник Іван Миколайович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі вперше в умовах західного Лісостепу України тримані результати впливу допосівного обробітку насіння та обприскування посіву регуляторами росту і розвитку рослин на сорти ярого ячменю під час вегетації. Встановлено позитивний вплив регуляторів росту на продуктивність та біохімічний склад зерна ярого ячменю. Визначено економічну і енергетичну ефективність застосування регуляторів росту при вирощуванні ярого ячменю в зоні західного Лісостепу України.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 227.

- 69. Овчарук О. В. Агроекологічні заходи реалізації потенціалу продуктивності сортів квасолі звичайної на зерно в умовах південної частини західного Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Овчарук Олег Васильович ; Подільськ. держ. аргар.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2010. – 195 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 146-170. – Дод. : с. 171-195.**

Науковий керівник – Бахмат Микола Іванович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі вперше в умовах південної частини західного Лісостепу України розроблено агроекологічні заходи щодо реалізації потенціалу продуктивності сортів квасолі зернового напрямку. Визначено оптимальні строки сівби та строки збирання врожаю, які забезпечують підвищену врожайність та якість зерна квасолі. В

умовах сучасного економічного стану дано комплексну економічну та біоенергетичну оцінки розробленим елементам технології вирощування.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 228.

- 70. М'ялковський Р. О. Оптимізація елементів технології вирощування ранньої картоплі в умовах південної частини Західного Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / М'ялковський Руслан Олександрович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2011. – 140 с. + дод. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 124-139. – Дод. : [23] с.**

Науковий керівник – Овчарук Василь Іванович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

В умовах південної частини Західного Лісостепу України вперше досліджено і науково обґрунтовано можливість пророщування насінневого матеріалу бульб ранньої картоплі сорту Невська і Скарбниця, строків висаджування та різних умов живлення для одержання високих, якісних врожаїв продукції. Доведено позитивний вплив окремих технологічних елементів вирощування на біологічні, фізіологічні та морфологічні особливості картоплі у вегетаційний період.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 229.

- 71. Плахтій Д. П. Вдосконалення елементів технології вирощування напівароматичних та скелетних сортотипів тютюну в умовах південної частини Західного Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Плахтій Данило Петрович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2011. – 161 с. :рис.,**

табл. – Бібліогр. : с. 117-130. – Дод. : с. 131-161.

Науковий керівник – Ковтуник Іван Миколайович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Вперше в умовах південної частини Західного Лісостепу України оптимізовано сортову технологію вирощування тютюну перспективних сортів досліджуваних сортотипів. Удосконалено елементи технології вирощування тютюну за рахунок встановлення оптимальної щільності садіння та способу збирання. Визначена економічна ефективність та біоенергетична складова застосування моделей технології вирощування в західній тютюносійній зоні України.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 239.

- 72. Покотило І. А. Оптимізація агротехнічних заходів вирощування коріандру в умовах Центрального Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Покотило Ігор Анатолійович ; Білоцерк. нац. аграр. ун-т. – Біла Церква, 2011. – 166 с. : рис., табл. – Дод. : с. 134-144. – Бібліогр. : с. 145-166.**

Науковий керівник – Ткачук Василь Микитович, заслужений працівник сільського господарства країни, відмінник аграрної освіти і науки, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Уперше в центральному Лісостепу України вивчені особливості росту, розвитку, формування врожайності та якості плодів коріандру сортів Оксаніт та Нектар залежно від запропонованих технологічних заходів, що є новим напрямом досліджень щодо коріандру не тільки для зони центрального Лісостепу України, а й для традиційної зони його вирощування. Виявлена реакція коріандру на нові умови його

вирощування залежно від досліджуваних факторів. Встановлено оптимальну ширину міжрядь та норму висіву для досліджуваних сортів.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 230.

- 73. Кирилюк Р. М. Обґрунтування агротехнічних заходів вирощування ріпаку ярого на насіння в умовах південної частини Лісостепу західного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Кирилюк Роман Миколайович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2012. – 180 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 124-142. – Дод. : с. 143-180.**

Науковий керівник – Бахмат Микола Іванович, доктор сільськогосподарських наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

В умовах Лісостепу України вперше експериментально доведено і науково обґрунтовано вплив комплексного поєднання агротехнічних заходів на продуктивність насіння ріпаку ярого сорту Лужок65 строків, способів сівби та норм висіву насіння як елементів технології вирощування.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 231.

- 74. Климишена Р. І. Обґрунтування елементів технології вирощування пивоварного ячменю озимого в умовах південної частини Лісостепу Західного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Климишена Рита Іванівна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2012. – 251 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 145-161. – Дод. : с. 162-251.**

Науковий керівник – Горах Олександр Савич, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Вперше в умовах південної частини Лісостепу Західного проведено оцінку на фонах мінерального живлення урожайності та якості зерна сортів ячменю озимого, спрямованих за селекційним генотипом на забезпечення потреб пивоварного виробництва, проведено наукове обґрунтування окремих елементів технології вирощування. В експеримент включено дослідження щодо застосування мінеральних добрив і норм висіву насіння. Вперше досліджено залежність елементів структури урожайності та пивоварної якості зерна ячменю озимого від означених технологічних факторів.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 234.

- 75. Кобернюк О. Т. Розробка елементів технології вирощування соризу в умовах південної частини Лісостепу Західного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Кобернюк Олена Тарасівна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2012. – 258 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 186-206. – Дод. : с. 207-258.**

Науковий керівник – І. П. Рихлівський, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Вперше в умовах південної частини Лісостепу Західного досліджено та науково обґрунтовано елементи сортової технології вирощування соризу завдяки оптимальним для умов регіону способу сівби і норми висіву насіння. встановлено закономірності тривалості вегетаційного періоду та формування урожайності і якості зерна соризу залежно від гідротермічних умов регіону. Досліджено фотосинтетичну продуктивність та водоспоживання посівів соризу. Визначено економічну та біоенергетичну ефективність

вирощування соризу в південній частині Лісостепу Західного.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 233.

- 76. Перегрим О. Р. Формування продуктивності люпину вузьколистого залежно від строків сівби, норм висіву насіння та удобрення в умовах Передкарпаття : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Перегрим Ольга Романівна ; Ін-т с.-г. Карпатського регіону. – Оброшино, 2012. – 198 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 130-149. – Дод. : с. 150-198.**

Науковий керівник – Дзюбайло Андрій Григорович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в тому, що вперше для умов Передкарпаття встановлено вплив строків сівби, норм висіву насіння та удобрення на ріст і розвиток рослин, формування ними показників фотосинтетичної і симбіотичної активності, величини урожаю і якості насіння люпину вузьколистого. Науково обґрунтовано доцільність проведення сівби люпину в оптимально ранні строки, визначено оптимальні норми висіву насіння і мінеральних добрив та застосування позакореневих підживлень як швидкодійних факторів підвищення врожайності та поліпшення якості насіння. Описані зв'язки між елементами структури врожайності і показниками якості насіння люпину вузьколистого. Обґрунтована економічна й енергетична ефективність елементів технології його вирощування.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 232.

- 77. Сторож О. В. Розробка основних елементів технології вирощування ехінацеї пурпурової в умовах південної частини**

Лісостепу західного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Сторож Оксана Василівна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2012. – 195 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 124-147. – Дод. : с. 148-195.

Науковий керівник – Ковтуник І. М., доктор сільськогосподарських наук, професор.

В умовах південної частини Лісостепу західного вперше встановлено особливості росту і розвитку рослин, формування продуктивності ехінацеї пурпурової залежно від впливу строків сівби та ширини міжрядь і погодних умов. На основі одержаних даних визначено оптимальні строки сівби й ширина міжрядь для ехінацеї пурпурової сортів Принцеса та Вітаверна, що забезпечують високі врожаї надземної маси.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 236.

- 78. Заверталюк О. В. Формування врожайності кукурудзи цукрової та розлусної залежно від строків сівби і прийомів контролювання бур'янів у Північному Степу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.06 / Заверталюк Олександр Володимирович ; НААН, Ін-т овочівництва і баштанництва. – Харків, 2013. – 164 с. : табл. – Бібліогр. : с. 123-144. – Дод. : с. 145-164.**

Науковий керівник – Якунін Олексій Панасович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі досліджено особливості росту, розвитку рослин, формування врожайності качанів кукурудзи цукрової та зерна розлусної залежно від строків сівби, заходів контролювання забур'яненості посіву; визначена реакція гібридів кукурудзи цукрової

та розлусної на дію гербіцидів при різних дозах внесення, та залишкова кількість гербіцидів у зерні молочної стиглості кукурудзи цукрової; встановлено і економічно обґрунтовано оптимальні заходи контролювання забур'яненості в посівах кукурудзи цукрової та розлусної.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 164.

- 79. Козіна Т. В. Удосконалення окремих елементів сортової технології вирощування гірчиці білої в умовах Лісостепу Західного : дис. ... канд. с.-х. наук : 06.01.09 / Козіна Тетяна Вікторівна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2013. – 234 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 144-163. – Дод. : с. 164-234.**

Науковий керівник – Ковтуник Іван Миколайович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Вперше в умовах Лісостепу Західного на чорноземі вилугуваному, малогумусному проведено дослідження, спрямовані на встановлення оптимальних строків сівби, норм висіву насіння та доцільності обробки посівів регулятором росту «Вермибіомаг», які забезпечують одержання високої врожайності і якості насіння гірчиці білої. Науково обґрунтовано доцільність проведення сівби гірчиці білої в ранні строки, визначено оптимальні норми висіву насіння і обробки посівів регулятором росту «Вермибіомаг» як швидкодіючих факторів підвищення урожайності та поліпшення якості насіння. Описані зв'язки між структурними показниками та урожайністю і якістю насіння гірчиці білої. Проведено економічну та енергетичну оцінки елементів технології її вирощування.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 237.

- 80. Тимофійчук О. Б. Продуктивність кукурудзи на зерно при застосуванні регуляторів росту в умовах Лісостепу західного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Тимофійчук Олександр Богданович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2013. – 254 с. : рис., табл. – Дод. : с. 166-229. – Бібліогр. : с. 230-254.**

Науковий керівник – Бахмат Микола Іванович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Вперше в умовах Лісостепу Західного встановлено позитивний вплив регуляторів росту «Вермистим», «Вермибіомаг», «Вермийодіс» на енергію проростання та схожість насіння, ріст і розвиток гібридів кукурудзи, формування листкової поверхні рослин, фотосинтетичний потенціал посівів, чисту продуктивність фотосинтезу, урожайність і якість зерна, запропоновано норми та способи їх застосування, визначено економічну і енергетичну ефективність їхнього використання.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 238.

- 81. Кравченко В. С. Оптимізація елементів технології вирощування пшениці ярої у південній частині Правобережного Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Кравченко Віталій Станіславович ; Уманськ. нац. ун-т садівництва. – Умань, 2016. – 180 с. : рис., табл. – Бібліогр. С. 133-149. – Дод. : с. 150-180.**

Науковий керівник – Зінченко Олександр Іванович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Уперше в умовах Правобережного Лісостепу України на чорноземі опідзоленому встановлено взаємовплив технологічних прийомів вирощування – строків сівби, норм висіву та попередників на формування врожаю та якості зерна пшениці ярої нових сортів; розроблено агротехнологію пшениці ярої, що передбачає сівбу сортів типу Вітка нормою висіву 4 млн шт/га в I-II декадах квітня, сортів типу Колективна 3 – нормою висіву 5 млн шт/га в першій декаді квітня після сої. За вирощування пшениці ярої після кукурудзи висівати насіння сортів досліджуваних генотипів необхідно в першій декаді квітня нормою висіву 5 млн шт/га. Застосування таких елементів агротехнології забезпечує врожайність пшениці ярої сорту Вітка 4,80-4,92 т/га, а в сорту Колективна 3 – 4,84-5,09 т/га. Виявлено особливості формування площі листкової поверхні та структури агрофітоценозу посівів сортів пшениці ярої залежно від елементів технології вирощування. Удосконалено підходи до визначення зв'язку між погодними умовами регіону та зерною продуктивністю пшениці ярої; обґрунтовано елементи технології сортів пшениці ярої Вітка та Колективна 3, що забезпечують стабільну продуктивність і високу якість зерна.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 247.

- 82. Протопіш І. Г. Формування врожаю та якості зерна пшениці озимої залежно від строків сівби, попередників та сорту в умовах Лісостепу Правобережного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Протопіш Іван Григорович ; Вінницьк. нац. аграр. ун-т. – Вінниця, 2016. – 226 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 154-176. – Дод. : с. 177-226.**

Науковий керівник – Квітко Генріх Павлович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі обґрунтовано окремі елементи технології вирощування пшениці озимої на зерно в умовах Лісостепу Правобережного. Уперше на основі дослідження особливостей формування посівів пшениці озимої, обґрунтовано строки сівби, які сприяють підвищенню врожайності зерна; виявлено позитивний вплив попередника чорний пар на параметри агрофітоценозу пшениці озимої, урожайність зерна; доведено вплив попередників чорний пар та конюшина лучна двоукісна, строку сівби та сорту на якість зерна пшениці в технології вирощування без застосування мінеральних добрив. Удосконалено за окремими елементами технологію вирощування пшениці озимої на зерно продовольчого використання.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 251.

- 83. Рарок А. В. Удосконалення окремих елементів технології вирощування гречки в умовах Лісостепу Західного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Рарок Антон Васильович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2016. – 249 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 168-185. – Дод. : с. 186-249.**

Науковий керівник – Гаврилянчик Руслан Юрійович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Уперше в умовах Лісостепу Західного встановлено залежність урожайності сортів гречки від способів сівби та норм висіву насіння, застосування десикантів і строків збирання. Удосконалено технологію вирощування гречки шляхом оптимізації досліджуваних елементів технології із забезпеченням економічної та енергетичної ефективності; методику статистичної обробки матеріалів експерименту в напрямі підвищення її точності при виявленні

взаємозв'язків між урожайністю сортів гречки та строками збирання врожаю шляхом використання параболічної кореляційної залежності та проведення інтерполяції її значень.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 246.

- 84. Сікора Ю. В. Удосконалення елементів технології вирощування тютюну на насіння в умовах Лісостепу Західного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Сікора Юрій Володимирович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2016. – 187 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 128-158. – Дод. : с. 159-187.**

Науковий керівник – Ковтуник Іван Миколайович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Уперше в умовах Лісостепу західного, встановлено закономірності формування урожайності насіння і листків тютюну залежно від впливу рівнів мінерального живлення та схеми збирання листків тютюну, визначено оптимальну норму мінеральних добрив за триразового збирання листків тютюну. Обґрунтовано економічну й енергетичну ефективність розробленого комплексу агротехнічних заходів при вирощуванні тютюну на насіння в умовах Лісостепу західного.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 250.

- 85. Трач І. В. Оптимізація сортової технології вирощування сої при позакореневому підживленні в умовах Лісостепу Західного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Трач Іван Васильович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2016. – 178 с. + дод. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 137-178. – Дод. [24] с.**

Науковий керівник – Бахмат М. І., доктор сільськогосподарських наук, заслужений діяч науки і техніки України, професор.

У дисертаційній роботі теоретично обґрунтовано та оптимізовано позакореневе підживлення сортової технології вирощування сої за умов достатнього теплового режиму, але нестійкого зволоження Лісостепу західного.

Уперше встановлено доцільність вирощування сої різної стиглості в регіоні, залежно від кліматичних і метеорологічних умов; вплив досліджуваних елементів технології на тривалість вегетаційного періоду сортів сої для конкретних умов вирощування; фотосинтетичну активність рослин сої залежно від сорту, способу сівби та виду добрива при позакореному підживленні; пряму залежність між листовим індексом і фотосинтетичним потенціалом та інтенсивністю фотосинтезу і формуванням чистої продуктивності фотосинтезу сортів сої; обґрунтовано формування урожайності насіння сої залежно від сорту і досліджуваних елементів технології; підтверджено зворотний кореляційний зв'язок між вмістом білка та жиру у насінні сої; здійснено енергетичну оцінку елементів сортової технології вирощування сої.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 248.

- 86. Панцирева Г. В. Формування зернової продуктивності люпину білого залежно від технологічних прийомів вирощування в умовах Правобережного Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Панцирева Ганна Віталіївна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2017. – 223 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 164-190. – Дод. : с. 191-223.**

Науковий керівник – Мазур Віктор Анатолійович, кандидат

сільськогосподарських наук, доцент.

У дисертаційній роботі наведено результати досліджень з вивчення особливостей росту, розвитку та формування фотосинтетичної, симбіотичної, індивідуальної та зернової продуктивності сортів люпину білого залежно від впливу передпосівної обробки насіння та позакореневих підживлень. Обґрунтовано доцільність застосування позакореневих підживлень стимулятором росту Емістим С для підвищення рівня врожайності та якості зерна люпину білого. Описано зв'язки між гідротермічними ресурсами регіону та величиною урожайності і якістю зерна сортів люпину білого. Проведено економічну та біоенергетичну оцінки та опис запропонованих технологій вирощування люпину білого.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 263.

- 87. Пастух О. Д. Особливості формування агробіоценозів сумісних посівів проса і гречки залежно від застосування біопрепаратів в умовах Лісостепу Західного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Пастух Олександр Дмитрович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2017. – 198 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 147-164. – Дод. : с. 165-198.**

Науковий керівник – Хоміна Вероніка Ярославівна, доктор сільськогосподарських наук, доцент.

У дисертаційній роботі запропоновано вирішення науково-практичної задачі – з'ясування ролі сумісних посівів гречки і проса з метою підвищення продуктивності гектара посівної площі, а також біопрепаратів при застосуванні їх для передпосівної обробки насіння, що забезпечує підвищення врожайності, покращення технологічних показників якості зерна та удосконалення технології

вирощування гречки і проса. Уперше визначено і обґрунтовано кращий спосіб сівби проса і гречки, а саме – сумісний посів цих культур; встановлено кращий біологічно активний препарат для обробки насіння гречки і проса, що сприяє підвищенню продуктивності культур; встановлено залежність особливостей росту й розвитку рослин від досліджуваних чинників; встановлено математичні взаємозв'язки між показниками продукційного процесу, агротехнічними й природними чинниками; доведено та обґрунтовано економічну доцільність проведення сумісних посівів проса і гречки і обробки насіння біологічними препаратами в умовах Лісостепу західного.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 261.

- 88. Присяжнюк М. П. Обґрунтування біоорганічних елементів технології вирощування пшениці озимої в умовах Лісостепу західного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Присяжнюк Микола Петрович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2017. – 236 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 159-186. – Дод. : 187-236.**

Науковий керівник – Бахмат Олег Миколайович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Уперше для зони Лісостепу західного встановлена ефективність застосування регуляторів росту «Вермимаг» та «Вермийодіс» у підвищенні урожайності та якості зерна пшениці озимої сортів Золотокоса та Смуглянка. Удосконалено технологію вирощування пшениці озимої сортів Золотокоса та Смуглянка з урахуванням їх біологічних особливостей і окремих елементів агротехніки.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 258.

- 89. Прус Л. І. Удосконалення елементів сортової технології вирощування сої в умовах Лісостепу Західного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Прус Леонід Іванович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2017. – 215 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 165-192. – Дод. : с. 193-215.**

Науковий керівник – Бахмат Микола Іванович, доктор сільськогосподарських наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України.

Вперше в умовах Лісостепу західного досліджено вплив сидерального добрива, інокуляції насіння сої штамми бульбочкових бактерій Вг. жар. М-8, 634б, 614А та обприскування посівів препаратом мікробного походження Хетомік на ступінь поширення і ураження хворобами, урожайність культури та якість продукції. Встановлено механізм впливу препаратів на рівень стійкості різних сортів сої до захворювань, комплексна дія яких покращує мінеральне живлення рослин, стимулює їх ріст, підвищує продуктивність та стійкість до стресів.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 264.

- 90. Шевченко Н. В. Вплив технологічних прийомів вирощування на продуктивність гібридів кукурудзи для виробництва біоетанолу в умовах Лісостепу Правобережного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Шевченко Наталія Василівна ; Вінницьк. нац. аграр. ун-т, Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2018. – 209 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 45-54, 71-74, 128-130, 152-154, 160-161, 176. Дод. : с. 181-209.**

Науковий керівник – Мазур Віктор Анатолійович, кандидат

сільськогосподарських наук, доцент.

В умовах Лісостепу правобережного на сірих лісових середньо-суглинкових ґрунтах виявлено залежності впливу передпосівної обробки насіння та позакореневого підживлення на проходження процесів росту, розвитку та формування зернової продуктивності гібридів кукурудзи різних груп стиглості. Встановлено вплив досліджуваних факторів на формування показників фотосинтетичної діяльності гібридів кукурудзи залежно від передпосівної обробки насіння та позакореневих підживлень. Обґрунтовано позитивний вплив застосування комплексу передпосівної обробки насіння бактеріальним препаратом Поліміксобактерин та позакореневого підживлення мікродобривом Мікро-Мінераліс (кукурудза) та біостимулятором росту Стимпо для підвищення рівня врожайності та якості зерна кукурудзи. Проведено економічну та біоенергетичну оцінку запропонованої технології вирощування кукурудзи.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 265.

- 91. Гайдай Л. С. Особливості формування продуктивності та функціонування бобово-ризобіального симбіозу квасолі звичайної в умовах Правобережного Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Гайдай Любов Сергіївна ; Вінницьк. нац. аграр. ун-т, Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2019. – 210 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 71-79, 94-97, 125-127, 141, 159-161, 169-170. – Дод. : с. 174-210.**

Науковий керівник – Шкатула Юрій Миколайович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Уперше в умовах правобережного Лісостепу України встановлено

вплив різних штамів бульбочкових бактерій *Rhizobium phaseoli* на формування симбіотичного і фотосинтетичного апарату сортів кvasолі звичайної; виявлено найбільш ефективні штами мікроорганізмів для передпосівної обробки насіння кvasолі звичайної; встановлено вплив досліджуваних факторів симбіотичну продуктивність, фотосинтетичний потенціал, урожайність та якісні показники кvasолі звичайної.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 267.

- 92. Приходько В. О. Удосконалення технології вирощування змішаних посівів кукурудзи з високобілковими культурами на силос у південній частині Правобережного Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.12 / Приходько Віталій Олександрович ; Уманськ. нац. ун-т садівництва. – Умань, 2019. – 238 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 185-208. – Дод. : с. 20-238.**

Наукові керівники – Зінченко Олександр Іванович, доктор сільськогосподарських наук, професор, Полторацький Сергій Петрович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі представлено результати досліджень продуктивності змішаних посівів кукурудзи різних груп стиглості залежно від видового складу бобового компонента, схеми розміщення досліджуваних культур у агрофітоценозах за різного рівня мінерального живлення при вирощуванні на силос. Уперше встановлено зміни росту й розвитку рослин кукурудзи різних груп стиглості та зернобобових культур залежно від доз мінеральних добрив та способу розміщення в агрофітоценозі; досліджено

водоспоживання, поживність ґрунту та особливості формування фотосинтетичного апарату рослин кукурудзи та високобілкових культур залежно від елементів технології вирощування; описано процеси лінійного росту рослин та формування структури урожаю зеленої маси досліджуваних культур залежно від організованих факторів; обґрунтовано формування урожайності та якості рослинної сировини змішаних посівів залежно від впливу факторів інтенсифікації. Встановлено залежності між урожайністю одновидових і змішаних посівів та фотометричними показниками; проведено енергетичну та економічну оцінку технологій вирощування одновидових та кукурудзяно-бобових змішаних посівів.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 281.

- 93. Солоненко С. В. Оптимізація елементів технології вирощування сафлору красильного в умовах Лісостепу Західного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Солоненко Сергій Васильович ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2019. – 212 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 160-181. – Дод. : с. 182-212.**

Науковий керівник – Хоміна Вероніка Ярославівна, доктор сільськогосподарських наук, доцент.

У дисертаційній роботі наведено вирішення наукової проблеми, що полягає у розробці технологічних заходів вирощування сафлору красильного в умовах Лісостепу західного: способу сівби та способу застосування регулятора росту, а також визначенні більш продуктивного та адаптованого до умов вирощування сорту сафлору красильного. В результаті виконаних досліджень вперше визначено і обґрунтовано оптимальний спосіб сівби сафлору красильного, що

забезпечує оптимальну урожайність та належну якість насіння в умовах Лісостепу західного; встановлено кращий спосіб застосування регулятора росту рослин при вирощуванні сафлору красильного; виявлено більш адаптований до умов регіону сорт сафлору красильного; встановлено залежність особливостей росту й розвитку рослин від технологічних і біологічних факторів; доведено та обґрунтовано економічну доцільність вирощування сафлору красильного в умовах Лісостепу західного.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 268.

- 94. Андрушко М. О. Оптимізація елементів технології вирощування гороху посівного в умовах західного Лісостепу : дис. ... д-ра філософії : 201 / Андрушко Микола Олегович ; Львів. нац. аграр. ун-т, Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Львів, 2020. – 193 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 144-174. – Дод. : с. 175-193.**

Науковий керівник – Лихочвор Володимир Володимирович, доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН України.

Дисертаційна робота присвячена теоретичному обґрунтуванню та практичному вирішенню наукового завдання, яке полягало у обґрунтуванню елементів системи удобрення, встановленню оптимальних норм висіву насіння з метою максимальної реалізації генетичного потенціалу сортів гороху в умовах західного Лісостепу. Уперше встановлено особливості формування високої (6,5-7,0 т/га) продуктивності гороху сортів Мадонна, Готівський та Отаман залежно від елементів системи удобрення та норм висіву; виявлено оптимальну морфологічну структуру рослин гороху посівного, за якої відбувається якнайповніша реалізація генетичного потенціалу

сортів; створено математичні моделі залежності продуктивності гороху від впливу досліджуваних елементів технології вирощування, визначено їх економічну оцінку та енергетичну ефективність.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 282.

- 95. Браніцький Ю. Ю. Обґрунтування технологічних прийомів вирощування проса лозовидного (світчграс) для умов Лісостепу Правобережного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Браніцький Юрій Юрійович ; Вінницьк. нац. аграр. ун-т, Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2020. – 220 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 42-57, 72-75, 137-138, 163, 187. – Дод. : с. 193-220.**

Науковий керівник – Мазур Віктор Анатолійович, кандидат сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі розглянуто значення проса лозовидного, як енергетичної культури. Розкрито сучасний стан та перспективи вирощування проса лозовидного за результатами досліджень вітчизняних та закордонних учених, щодо особливостей та інтродукції енергетичної культури, проведено аналіз елементів технології вирощування проса лозовидного у інтерпретації різних вчених. Вперше в умовах Правобережного Лісостепу України визначено особливості формування морфо-біологічних ознак, урожайності сухої біомаси та енергетичної ефективності вирощування сортів проса лозовидного залежно від передпосівного обробітку ґрунту, внесення ґрунтового гербіциду, строків сівби та глибини загортання насіння, ширини міжрядь та проведення весняного підживлення азотом. Встановлено кореляційні зв'язки між

елементами структури врожаю сухої вегетативної маси та урожайністю сухої біомаси проса лозовидного.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 280.

- 96. Мацера О. О. Вплив технології вирощування на продуктивність і якість насіння озимого ріпаку в умовах Правобережного Лісостепу України : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Мацера Ольга Олегівна ; Вінницьк. нац. аграр. ун-т, Подільськ. держ. аграр. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2020. – 199 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 167-185. – Дод. : с. 186-199.**

Науковий керівник – Мазур Віктор Анатолійович, кандидат сільськогосподарських наук, професор.

Вперше вдосконалено елементи технології вирощування ріпаку озимого для умов Правобережного Лісостепу України. Проаналізовано біологічний потенціал та якісні показники насіння гібридів різних груп стиглості Екзотік, Ексель та Ексагон озимого ріпаку за різних строків сівби та норм добрив. Вивчено особливості формування елементів структури врожаю, фотосинтетичну діяльність посівів, подано оцінку оптимальним та допустимо пізнім строкам сівби гібридів. На основі кореляційного аналізу доведено вплив елементів технології вирощування на врожайність та якість насіння озимого ріпаку, створено математичні моделі залежності врожайності озимого ріпаку від густоти посіву, кількості стручків на рослині та маси 1000 насінин. Вивчено вплив різних норм мінеральних добрив та строків на формування рівня врожаю, визначено їх економічну та енергетичну ефективність.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 283.

- 97. Мордванюк М. О. Формування продуктивності зерна нуту та його якісних показників залежно від технологічних прийомів вирощування в умовах Лісостепу Правобережного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Мордванюк Мирослава Олексіївна ; Вінницьк. нац. аграр. ун-т, Подільськ. держ. аграр. ун-т. – Вінниця, 2020. – 212 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 142-166. – Дод. : с.167-212.**

Науковий керівник – Дідур Ігор Миколайович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

У дисертаційній роботі теоретично обґрунтовано багаторічні дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених з питань вирощування нуту на зерно залежно від технологічних прийомів вирощування та їх вплив на особливості росту і розвитку, формування урожаю зерна та симбіотичну продуктивність культури. Уперше встановлено залежність морфофізіологічних параметрів росту рослин від варіантів передпосівної обробки насіння та позакореневих підживлень; досліджено вплив передпосівної обробки насіння та позакореневих підживлень на фотосинтетичний та симбіотичний апарат рослин нуту; встановлено залежність якісного та кількісного складу азотфіксуючих бульбочок на коренях рослин нуту залежно від передпосівної обробки насіння та позакореневих підживлень; обґрунтовано особливості формування врожаю та якості зерна нуту залежно від впливу факторів інтенсифікації та гідротермічних умов; проведено економічну та біоенергетичну оцінку технологічних прийомів вирощування нуту в Лісостепу правобережному.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 284.

- 98. Мельник М. В. Формування насінневої продуктивності люцерни**

посівної залежно від використання стимуляторів росту і мікродобрив в умовах Лісостепу Правобережного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Мельник Марина Вікторівна ; Вінницьк. нац. аграр. ун-т, Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Вінниця, 2021. – 269 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 183-204. – Дод. : с. 205-269.

Науковий керівник – Телекало Наталія Валеріївна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

У дисертаційній роботі окреслено народногосподарське значення люцерни посівної та застосування перспективних способів у підвищенні кормової і насінневої продуктивності люцерни посівної, широке використання у її посівах стимуляторів росту та мікродобрив. Виявлено залежності росту, розвитку та формування насінневої продуктивності посівів люцерни посівної від впливу композицій досліджуваних стимуляторів росту і мікродобрив та обробки насіння стимуляторами; проведено порівняльну оцінку якості одержаного насіння люцерни посівної за різних композицій застосування досліджуваних препаратів та обробки ними насіння; встановлено особливості росту і розвитку рослин люцерни посівної за екстремальних кліматично-погодних умов на фоні досліджуваних чинників; обґрунтовано доцільність обробки насіння та проведення позакореневих підживлень стимуляторами росту та мікродобривами при вирощуванні насіння люцерни посівної.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 289.

- 99. Небаба К. С. Сортова продуктивність гороху посівного залежно від живлення мінеральними добривами та регуляторами росту в умовах Лісостепу Західного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Небаба Катерина Станіславівна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-**

**т. - Кам'янець-Подільський, 2021. - 203 с. + дод. : рис., табл. -
Бібліогр. : с. 173-203. - Дод. : [49] с.**

Науковий керівник – Бахмат Микола Іванович, доктор сільськогосподарських наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

У дисертаційній роботі теоретично обґрунтовано та практично розроблено адаптивні технології вирощування різних сортів гороху посівного, що забезпечує підвищення урожайності і якості зерна в умовах Лісостепу західного.

Вперше виявлено зміни морфобіологічної структури рослин гороху посівного залежно від впливу комплексного застосування мінеральних добрив та регуляторів росту в умовах Лісостепу Західного; досліджено особливості формування й функціонування фотосинтетичного й симбіотичного апаратів, величини урожайності та якості насіння гороху посівного залежно від технологічних прийомів та гідротермічних умов; описано процеси утворення плодоелементів та індивідуальної продуктивності рослин сортів гороху посівного; встановлено пряму залежність між рівнем індивідуальної та зернової продуктивності інтенсивних сортів гороху посівного; обґрунтовано формування якості зерна гороху посівного залежно від впливу мінеральних добрив, регуляторів росту та гідротехнічних умов у Лісостепі західному.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 288.

- 100. Падалко Т. О. Продуктивність ромашки лікарської (*Matricaria recutita* L.) залежно від технологічних заходів в умовах Правобережного Лісостепу : дис. ... д-ра філософії : 201 / Падалко Тетяна Олександрівна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-**

т. – Кам'янець-Подільський, 2021. – 251 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 195-216. – Дод. : с. 217-251.

Науковий керівник – Бахмат Микола Іванович, доктор сільськогосподарських наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

У дисертаційній роботі наведено теоретичне узагальнення і результати експериментальних досліджень, які розв'язують важливу науково-практичну проблему вивчення елементів технології вирощування, процесів росту та розвитку рослин ромашки лікарської в умовах Правобережного Лісостепу України, підвищення їх продуктивності та якості врожаю за сортами, строками сівби і нормами висіву насіння.

Уперше визначено і обґрунтовано кращі строки сівби, норми висіву до досліджуваних сортів в умовах Правобережного Лісостепу України, що забезпечують максимально можливу урожайність лікарської рослинної сировини; встановлено залежність особливостей росту і розвитку рослин від досліджуваних чинників; дано комплексну оцінку урожайності та показників якості лікарської рослинної сировини залежно від сортів, строків сівби та норм висіву; доведено та обґрунтовано економічну і енергетичну доцільність вирощування ромашки лікарської в умовах досліджуваного регіону.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 291.

- 101. Федорук І. В. Сортова продуктивність зерна сої залежно від інокуляції насіння та внесення мікродобрив в умовах лісостепу Західного : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Федорук Інна Василівна ; Подільськ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2021. – 251 с. : рис., табл. – Бібліогр. :**

с. 181-204. – Дод. : с. 205-251.

Науковий керівник – Бахмат Олег Миколайович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

На підставі вивчення біологічних особливостей росту і розвитку рослин, формування структури урожаю встановлено найбільш продуктивні для умов Лісостепу західного сорти сої, а також оптимальні дози мікродобрих впродовж вегетації та доцільність застосування нових формуляцій інокулянтів.

Уперше в умовах Лісостепу західного вивчено особливості формування фотосинтетичної діяльності посівів та елементів продуктивності сортів сої: Максус, Кордоба, Саска – залежно від внесення мікродобрих упродовж вегетації та застосування нових формуляцій інокулянтів. Визначено кореляційні зв'язки між рівнем урожайності та досліджуваними чинниками. За результатами економічного та енергетичного аналізу визначено рівень ефективності удосконалених елементів технології вирощування різностиглих сортів сої.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 294.

- 102. Грохольська Т. М. Оптимізація елементів технології вирощування шавлії мускатної в умовах Лісостепу Західного : дис. ... д-ра філософії : 201 / Грохольська Тетяна Миколаївна ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2023. – 172 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 125-147. – Дод. : с. 148-172.**

Науковий керівник – Хоміна Вероніка Ярославівна, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Вперше для умов Лісостепу західного України встановлено оптимальний строк сівби (садіння), норму висіву насіння, доцільність застосування розроблених елементів технології вирощування шавлії мускатної. Визначено кращі строки сівби, норми висіву насіння, строки та схеми садіння; виявили залежність особливостей росту і розвитку рослин шавлії мускатної від досліджуваних факторів; досліджено схожість та виживання рослин; визначено фази росту та розвитку, біометричні показники; встановлено динаміку наростання листової поверхні, фотосинтетичний потенціал; розроблено елементи технології вирощування зеленої маси; удосконалено принципи одержання високих і сталих урожаїв з суцвіть шавлії мускатної; розроблено рекомендації щодо елементів технології вирощування шавлії мускатної в умовах Лісостепу західного; агротехнічні аспекти щодо вмісту ефірної олії в суцвіттях та листках шавлії мускатної; визначено економічну ефективність вирощування.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 297.

- 103. Кучер І. П. Формування продуктивності сортів льону олійного залежно від технологічних заходів в умовах Лісостепу Західного : дис. ... д-ра філософії : 201 / Кучер Ілля Павлович ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2023. – 202 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 163-187. – Дод. : с. 188-202.**

Науковий керівник – Хоміна Вероніка Ярославівна, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Дисертаційна робота присвячена теоретичному обґрунтуванню та практичному вирішенню наукового завдання, яке полягало у

вивченні елементів технології вирощування, а саме нових перспективних сортів, встановленню оптимальних для них норм висіву насіння з метою максимальної реалізації генетичного потенціалу рослин в умовах Лісостепу західного України.

Уперше проведено порівняльний аналіз морфологічних особливостей різних сортів льону олійного; встановлено залежність своєрідних ознак росту і розвитку рослин від досліджуваних факторів на процеси продуктивності культури; визначено і обґрунтовано оптимальні норми висіву насіння для трьох сортів льону олійного, що забезпечує максимальну урожайність та належну якість насіння в мовах Лісостепу західного; встановлено кращий за ефективністю серед досліджуваних борвмісних препаратів та обґрунтовано норму застосування при позакореневій обробці у фазі бутонізації; на основі економічного та енергетичного аналізів доведено доцільність застосування окремих технологічних елементів у конкретних ґрунтово-кліматичних умовах вирощування, які забезпечують раціональність та високу окупність використання ресурсів.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 296.

- 104. Сівак Н. В. Шляхи підвищення продуктивності квасолі звичайної за рахунок мінерального удобрення і біологічних препаратів в умовах Лісостепу Західного : дис. ... д-ра філософії : 201 / Сівак Наталія Вікторівна ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2023. – 156 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 117-129. – Дод. : с. 130-156.**

Науковий керівник – Бахмат Микола Іванович, доктор сільськогосподарських наук, професор, заслужений діяч науки і техніки

України.

У дисертаційній роботі узагальнено сприйняття сукупності науково-практичних та теоретико-методологічних положень вирощування квасолі звичайної, що забезпечить підвищення урожайності. В умовах Лісостепу західного встановлено особливості росту і розвитку рослин квасолі звичайної та закономірності формування врожаю зерна з високими показниками якості залежно від сортових особливостей, метеорологічних умов та технології вирощування; розроблено та науково-обґрунтовано комплексну, екологічно спрямовану технологію вирощування квасолі звичайної, яка забезпечує максимальну урожайність культури; виявлено кореляційні залежності кількості рослин у посіві від польової схожості насіння, урожайності сортів від способів сівби; встановлено вплив інокуляції насіння квасолі звичайної на її продуктивність та тривалість вегетації; встановлено та обґрунтовано економічну та енергетичну ефективність технології вирощування квасолі звичайної.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 299.

- 105. Сучек В. М. Обґрунтування окремих елементів технології вирощування конопель посівних в умовах Лісостепу Західного : дис. ... д-ра філософії : 201 / Сучек Василь Миколайович ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2023. – 264 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 204-219. – Дод. : с. 220-264.**

Науковий керівник – Гораш Олександр Савич, доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі відображено значущість біологічного та

технологічного факторів в технології вирощування конопель.

Вперше оцінено в умовах Західного Лісостепу в ПЛЗ-3 вплив норм висіву насіння на виживання рослин коноплі посівної за умови звичайного рядкового та широкорядного способів сівби; встановлено формування параметрів агрофітоценозу за кількісними показниками на одиниці площі посіву; досліджено вплив технологічного фактора на реалізацію біологічного потенціалу рослин сортів конопель посівних за елементами структури урожайності насіння товарного; виявлено залежність параметрів компонентів структури урожайності товарного насіння конопель від сортового фактора за широкорядного способу сівби; встановлено залежність урожайності стебел конопель посівних від норми висіву насіння та сорту за звичайного рядкового способу сівби; обґрунтовано економічну ефективність факторів, які були включені в дослідження.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 295.

- 106. Шейко Д. В. Продуктивність пшениці озимої залежно від елементів біологізації при вирощуванні в умовах Лісостепу Західного : дис. ... д-ра філософії : 201 / Шейко Денис Валерійович ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2023. – 188 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 137-157. – Дод. : с. 158-188.**

Науковий керівник – Хоміна Вероніка Ярославівна, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Уперше в умовах Лісостепу західного проведено вивчення особливостей росту, розвитку, формування врожаю та якості зерна пшениці озимої залежно від запропонованих технологічних заходів –

способів застосування біологічно активних препаратів, що є новим напрямом досліджень даної культури в лісостеповій зоні. Удосконалені елементи технології вирощування пшениці озимої, виявлена реакція рослин на нові умови вирощування залежно від способів застосування біопрепаратів, проведена комплексна економічна та енергетична оцінка розроблених технологічних заходів.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 298.

- 107. Козирський Д. В. Обґрунтування окремих технологічних прийомів вирощування сортів сої в умовах Лісостепу Західного : дис. ... д-ра філософії : 201 / Козирський Дмитро Володимирович ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2024. – 187 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 140-171. – Дод. : с. 172-187.**

Науковий керівник – Чинчик Олександр Сергійович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі висвітлено теоретичне обґрунтування та практичний опис питань росту та розвитку і формування продуктивності сортами сої під впливом інокуляції насіння за взаємодії з мінеральним удобренням та подальшого листкового підживлення в умовах Лісостепу західного України.

Уперше проведено дослідження з комплексного оцінювання сортів сої, позакореневого удобрення з використанням хелатних добрив та бакретизації насіння біопрепаратами, що сприяло отриманню ефективної технології вирощування культури з меншим негативним впливом умов навколишнього середовища. Як наслідок – за роки досліджень отримано стабільну врожайність з гарною якістю зерна

сої. Удосконалено бактеризацію насіння біопрепаратом на основі бульбочкових бактерій *Bradyrhizobium japonicum* еко/001, еко/002 та еко/003; вивчення впливу агрокліматичного потенціалу регіону на формування врожайності сої.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 305.

- 108. Мочернюк М. М. Характеристика мікробіоти біоаерозолі клінік ветеринарної медицини та розробка заходів боротьби з антибіотикостійкими мікроорганізмами : дис. ... д-ра філософії : 211 / Мочернюк Михайло Михайлович ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2024. – 196 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 147-181. – Дод. : с. 182-196.**

Науковий керівник – Горюк Юлія Вікторівна, доктор ветеринарних наук, доцент.

Дисертаційне дослідження спрямоване на визначення мікробіологічного складу внутрішнього середовища ветеринарних клінік, боксів для перетримування дрібних тварин та розробку заходів профілактики з формування антибіотикостійких мікроорганізмів у клініках. Встановлено, що до автохтонної мікрофлори біоаерозолі приміщень клінік та боксів для перетримування хворих тварин належать бактерії видів *Micrococcus* spp., *Staphylococcus* (коагулазонегативні види), *Streptococcus* spp. та *Corynebacterium* spp., які виділялися в 100% випадків. Також були присутні у біоаерозолі коагулазопозитивні види стафілококів – у 5,4-27,7% проб. Грамнегативні види бактерій: *Escherichia* spp., *Enterobacter* spp., *Acinetobacter* spp. та *Pseudomonas* spp. виділялися тільки з біоаерозолі стоматологічної операційної в 2,7-9,4% проб та

в боксах для перетримування хворих тварин в 8,1-43,2% випадків. Доведено, що через біоаерозоль у ветеринарних клініках можуть передаватися збудники нозокомінальних інфекцій, зокрема MRSP і MRSA, *Escherichia spp*, *P. aeruginosa*, *Acinetobacter spp.*, тощо. Отримано нові дані щодо можливої перехресної контамінації у ветеринарних клініках коагулазопозитивними стафілококами тварин і ветеринарного персоналу. Оскільки до 7% ветеринарного персоналу є носіями *S. pseudintermedius* на слизовій оболонці носоглотки. До того ж основними КПС, який колонізує шкіру здорових собак і котів є вид *S. pseudintermedius*, який виділявся в 35,2% та 14,8% відповідно. З шкіри собак та котів хворих на шкірні захворювання чистота виділення *S. pseudintermedius* зростає до 70,8% та 24,1% відповідно. Як збудник інфекції, рани собак контамінує *S. pseudintermedius* в 55,8% випадків, а *S. aureus* виділявся в 4,0 рази рідше. Уперше обґрунтовано застосування безпечного стабілізованого водного озону для дезінфекції біоаерозолі та поверхонь об'єктів ветеринарних клінік за присутності тварин. Встановлено, що бактерицидна концентрація СВО щодо штамів *S. aureus* та *S. aeruginosa* у суспензійному методі становила 1,71 мг/л, а щодо штаму *E. coli* – 1,22 мг/л з експозицією протягом 2 хв. З внутрішнього середовища приміщень ветеринарних клінік після аерозольної обробки СВО виділялися мікроорганізми тільки в 10-57% випадків у кількості 10-30 КУО/м³, що залежало від початкової кількості МАФАНМ у повітрі. Ефективність застосування СВО для дезінфекції столів у приміщеннях ветеринарних клінік становила 99,9-100%.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 303.

109. Побережна Л. В. Формування продуктивності нуту на зерно

залежно від удобрення макро- і мікроелементами в умовах Лісостепу Західного : дис. ... д-ра філософії : 201 / Побережна Людмила Вікторівна ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2024. – 176 с. + дод. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 147-167. – Дод. : с. 168-176 + [37] с.

Науковий керівник – Бахмат Олег Миколайович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі теоретично обґрунтовано багаторічні дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців з вирощування нуту на зерно, зокрема питання щодо впливу різних технологічних прийомів на ріст і розвиток культури, формування урожаю зерна та загальну продуктивність. В умовах Лісостепу західного вперше встановлено особливості росту і розвитку рослин нуту звичайного та закономірності формування продуктивності зерна з високими якісними показниками залежно від сортових особливостей, метеорологічних умов, та окремих елементів технології вирощування; досліджено вплив передпосівного внесення добрив та позакореневого підживлення на фотосинтетичний та симбіотичний апарат рослин нуту; встановлено залежність якісного та кількісного складу азотфіксуючих бульбочок на коренях рослин нуту залежно від передпосівного внесення добрив та позакореневих підживлень; обґрунтовано особливості формування врожаю та якості зерна нуту залежно від впливу факторів інтенсифікації та гідротермічних умов; проведено економічну та енергетичну оцінку технологічних прийомів вирощування нуту в умовах Лісостепу західного.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 304.

110. Строїч В. В. Експериментальне обґрунтування та розробка

бактеріофагового препарату для лікування собак за піодермії : дис. ... д-ра філософії : 211 / Строїч Василь Васильович ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2024. – 168 с. : рис. табл. – Бібліогр. : с. 134-158. – Дод. : с. 159-168.

Науковий керівник – Горюк Юлія Вікторівна, доктор ветеринарних наук, доцент.

Дисертаційна робота спрямована на обґрунтування та розробку високолітичного бактеріофагового препарату для лікування піодермії собак, як альтернативи зменшення використання антибіотиків у ветеринарній медицині. Уперше в Україні виділено літичні фаги щодо стафілококів-збудників піодермії собак, дано характеристику їм за культуральними й фізичними властивостями та розроблено бактеріофаговий препарат «Фагодерм» для обробки уражених ділянок за піодермії собак. Стафілококовий бактеріофаговий препарат «Фагодерм» містить чотири специфічні фаги у кількості 107-108 БУО/мл, зокрема фаг S. a 4 активний щодо S. aureus; фаг S. p 2 літичний щодо S. pseudintermedius; фаг S. she 3 – щодо S. schleiferi subsp. coagulans; фаг S. e 5 – щодо S. epidermidis. Уміст літичних фагів у препараті «Фагодерм» є стабільний протягом 6 місяців зберіганні за температури $+ 5 \pm 1$ °C, він не спричиняє гострої й хронічної токсичності, подразнюючої, сенсibiliзуючої, шкірно-резорбтивної дії. Розроблено ефективні режими застосування фагодерму у комплексній терапії поверхневої й глибокої піодермії собак. Встановлено, що під час лікування піодермії способом зрошення уражених ділянок кількість стафілококів зменшується на 4-5 порядків до 10² КУО/мл змиву, що відповідає вмісту нормомікробіоценозу.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 310.

- 111. Кравченко А. І. Елюстронгільоз котів (епізоотологія, діагностика, лікування) : дис. ... д-ра філософії : 211 / Кравченко Андрій Ігорович ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2025. – 158 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 129-147. – Дод. : с. 148-158.**

Науковий керівник – Левицька Вікторія Андріївна, доктор ветеринарних наук, доцент.

У дисертаційній роботі теоретично узагальнено та експериментально вирішено наукову проблему щодо поширення, лабораторної діагностики та лікувальних за елюстронгільозу котів на території Закарпатської області (Україна).

Визначено рівень зараженості котів та встановлено, що частина інвазії становить 7,6% за методом Бермана. Проведено морфологічний аналіз личинок першої стадії, що дозволило чітко диференціювати їх від інших легеневих гельмінтів на основі морфологічних особливостей хвостового та переднього кінців. Вперше в Україні використано комплексний підхід до діагностики *A. abstrusus*, що включав копрологічні дослідження, бронхоальвеолярний лаваж (БАЛ), рентгенографію та молекулярну діагностику. Встановлено, що метод ПЛР на основі аналізу ITS2-локусу є найбільш чутливим (100%) порівняно з методом Бермана (62,5%) та мікроскопічним дослідженням БАЛ (49%). Виявлено, що поєднання мікроскопічного та цитологічного дослідження БАЛ підвищує діагностичну ефективність до 62,5%. Проведено вперше в Україні молекулярно-генетичне виявлення збудника *A. abstrusus* і дослідження його філогенетичних зв'язків, що підтвердило

генетичну однорідність українських ізолятів із штамами з інших ендермічних регіонів. Отримано перші українські послідовності ITS2-локусу *A. abstrusus*, які були внесені до бази GenBank (PQ579817, PQ579818, PG579819). Встановлено особливості клінічних проявів інвазії, зокрема домінування респіраторних симптомів (кашель, підсилене везикулярне дихання, тахіпное), а також системних порушень (летаргія, анорексія, втрата ваги). Виявлено зв'язок між інтенсивністю інвазії та вираженістю рентгенологічних змін, що підтверджує патогенетичну роль *A. abstrusus* у формуванні бронхіальних, альвеолярних та інтерстиціальних змін у легеневій паренхімі. Проведено порівняльний аналіз ефективності різних схем терапії *A. abstrusus* у котів. Встановлено, що комбінована терапія моксидектином та імідоклопридом демонструє вищу ефективність, ніж монотерапія фенбендазолом, що є важливим для розробки ефективних протипаразитних стратегій.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 321.

- 112. Любицька Д. М. Удосконалення елементів інтенсивної технології вирощування соняшнику в умовах Лісостепу Правобережного : дис. ... д-ра філософії : 201 / Любицька Діана Миколаївна ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2025. – 190 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 145-164. – Дод. : с. 165-190.**

Науковий керівник – М'ялковський Руслан Олександрович, доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі висвітлені результати досліджень з визначення ефективності вирощування гібридів соняшнику за різної густоти та обробки їх регуляторами росту.

Уперше комплексно вивчено особливості вирощування нових гібридів (в тому числі лінолевого типу) за їх реакції на густоту посівів та застосування мікродобрих. Визначено елементи технології та їх поєднання що дозволило отримати стабільну продуктивність посівів соняшнику. Удосконалено елементи технології вирощування гібридів соняшнику в умовах Правобережного Лісостепу України, а зокрема західної його частини.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 331.

- 113. Паращук В. В. Урожайність та якість сировини нагідок лікарських залежно від комплексу технологічних факторів в умовах Західного Лісостепу : дис. ... д-ра філософії : 201 / Паращук Віталій Васильович ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2025. – 158 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 122-141. – Дод. : с. 142-158.**

Науковий керівник – Хоміна Вероніка Ярославівна, доктор сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі висвітлено доцільність вирощування цінної лікарської культури – нагідок лікарських (*Calendula officinalis* L.) в умовах Лісостепу західного.

Вперше визначено і обґрунтовано більш ефективні регулятори росту рослин та способи їх застосування, що забезпечують оптимальну урожайність суцвіть нагідок лікарських; здійснено порівняльну оцінку сортів нагідок лікарських за продуктивність залежно від кількості проведених зборів суцвіть; встановлено залежність особливостей росту та розвитку рослин від факторів експерименту; дано комплексну оцінку урожайності суцвіть нагідок лікарських та показників якості лікарської сировини залежно від строків

застосування регуляторів росту, сортових особливостей і кількості проведених зборів суцвіть; обґрунтовано доцільність вирощування нагідок лікарських в умовах західного Лісостепу.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 330.

- 114. Полюхович В. І. Трансмісивні інвазії собак (діагностика та лікування) : дис. ... д-ра філософії : 211 / Полюхович Василь Іванович ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2025. – 188 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 153-176. – Дод. : с. 177-188.**

Науковий керівник – Левицька Вікторія Андріївна, доктор ветеринарних наук, доцент.

У дисертаційній роботі теоретично узагальнено та експериментально вирішено наукову проблему щодо трансмісивних інвазій собак, їх діагностики та лікування на території Вінницької, Хмельницької та Чернівецької областей України.

Уперше проведено комплексне дослідження поширення збудників трансмісивних інвазій серед собак у Вінницькій, Хмельницькій та Чернівецькій областях, що дозволило встановити рівень інвазованості *Dirofilaria* spp. (6,4%), *Babesia* spp. (21,5%), *Borrelia* spp. (6,7%), *Neoehrlichia micurensis* (0,2%). Встановлено, що *Anaplasma phagocytophilum* не було виявлено в жодному із зразків, що свідчить про низьку поширеність цього збудника в досліджуваних регіонах. Проведено комплексне дослідження поширеності та діагностики *D. immitis* і *D. repens* серед собак у Вінницькій та Хмельницькій областях із використанням серологічних, мікроскопічних і молекулярно-генетичних методів. Удосконалено методи діагностики дирофіляріозу на основі серологічного та молекулярного аналізу, що

забезпечило високу специфічність і точність виявлення збудника. Встановлено, що при застосуванні експрес-тесту на антиген *D. immitis* чутливість діагностики значно підвищується після термічної обробки зразків. Уперше проведено порівняльний аналіз ефективності методу Кнотта та ПЛР для виявлення мікрофілярій у крові собак. Вперше проведено ксеномоніторинг комарів для оцінки їхньої ролі як переносників *Dirofilaria spp.* та визначено ефективність цього підходу для епізоотологічного нагляду. Проаналізовано рентгенологічні зміни у собак із дирофіляріозом, виявлено розширення легневих артерій у 78,9% випадків, а у 36,8% собак – виражену дилатацію серця. Встановлено чітку кореляцію між тяжкістю уражень та стадією хвороби, що є важливим для діагностики та планування терапії. Уперше оцінено ефективність двох схем лікування дирофіляріозу у собак. Дослідні тварини, яким застосовували комплексну терапію (меларсомін, преднізолон, моксидектин), повністю позбулися мікрофілярій у 100% випадків через 4 місяці, тоді як у контрольній групі інвазія зберігалася у 16,7% собак.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 319.

- 115. Строяновська Л. В. Імунобіологічна реактивність організму корів із запальним процесом молочної залози за дії ліпосомального препарату на основі етилтіосульфанілату : дис. ... д-ра філософії : 211 / Строяновська Лілія Василівна ; Закл. вищ. осв. «Подільський державний університет». – Кам'янець-Подільський, 2025. – 181 с. : рис., табл. – Бібліогр. : с. 143-172. – Дод. : с. 173-181.**

Науковий керівник – Супрович Тетяна Михайлівна, доктор

сільськогосподарських наук, професор.

У дисертаційній роботі висвітлено дослідження аналізу поширення захворювань молочної залози корів у господарствах Хмельницької області, ідентифікацію мікробіоти за катарального і субклінічного маститу корів, виявлення чутливості основних збудників до антибактеріальних препаратів, визначення впливу нового комплексного ліпосомального препарату на основі етилтіосульфанілату на активність антиоксидантного захисту та фізіологічну активність клітинної і гуморальної ланок природного і адаптивного імунітету корів з клінічним і субклінічним перебігом маститу.

Вперше проведено комплексні дослідження, що характеризують мікробіологічні, біохімічні та імунологічні особливості гомеостазу корів за клінічного і субклінічного перебігу запальних процесів молочної залози корів і показано ефективність нового ліпосомального препарату на основі етилтіосульфанілату за внутрішньом'язового його введення. Доповнено дані щодо характеристики мікробіоти секрету молочної залози у корів за клінічного і субклінічного перебігу маститу та чутливості основних збудників захворювання до сучасних антибактеріальних препаратів. Доведено нормалізуючий вплив компонентів нового комплексного ліпосомального препарату (з концентрацією ЕТС 1,25%) на інтенсивність процесів пероксидного окиснення ліпідів і окисної модифікації протеїнів, активність ензимів антиоксидантного захисту, активність клітинної і гуморальної ланок природного і адаптивного імунітету в крові хворих на катаральний і субклінічний мастит корів. Вперше для популяції корів української чорно-рябої молочної породи виявлено вірогідний зв'язок алелів гена BoLA-DRB3 з соматичними клітинами молока. встановлено асоціацію алеля

BoLA-DRB3.2*22 з високою та алеля BoLA-DRB3.2*24 – низькою КСК у
молоці корів.

Дисертація в фонді рукописів знаходиться під № 320.

Алфавітний покажчик назв дисертацій

Економічні науки

Альтернативна енергетика як фактор ефективного розвитку сільських територій 42

Державне регулювання використання земель сільськогосподарського призначення в Україні 40

Державне регулювання інституціональних змін системи економічної безпеки підприємства 34

Державне регулювання пенсійного забезпечення в контексті соціального захисту сільського населення 28

Еколого-економічний розвиток аграрного сектора національної економіки 30

Економічна безпека товаровиробників зерна в умовах ринкової глобалізації: теорія, методологія, пріоритети 4

Економічна модернізація тваринництва як умова продовольчого забезпечення населення України 1

Економічне регулювання і соціальне спрямування розвитку курортної діяльності 14

Ефективність організаційних форм трансферу технологій на виробничих підприємствах 10

Забезпечення економічної стійкості підприємств бджільництва 13

Інвестування інноваційного розвитку підприємств АПК: теорія,

методологія, практика 5

Інвестування розвитку агропромислових підприємств 35

Інноваційно-інвестиційне забезпечення економічної безпеки аграрного сектору 6

Інноваційно-інвестиційний розвиток виробництва продукції тваринництва агропромисловими підприємствами 37

Інституційне забезпечення сталого розвитку сільськогосподарських підприємств 36

Маркетингова концепція управління розвитком підприємств 41

Менеджмент персоналу малих підприємницьких структур агропромислового виробництва 17

Механізм реалізації інноваційного потенціалу природних цукрозамінників (на прикладі стевії) 20

Механізми інноваційного розвитку ринку продукції тваринництва в системі забезпечення продовольчої безпеки 8

Організаційно-економічний механізм активізації інноваційних процесів АПК України 18

Організаційно-економічний механізм забезпечення розвитку ринку продукції вівчарства 38

Організаційно-економічні механізми активізації зовнішньоекономічної діяльності національного підприємства на європейському ринку 11

Рівень життя сільського населення та організаційно-економічний механізм

його регулювання 23

Розвиток мотиваційного менеджменту в аграрних підприємствах 33

Розвиток та ефективність функціонування садівничих підприємств 12

Сільський туризм як фактор соціально-економічного розвитку сільських територій 43

Соціально-економічна безпека сталого розвитку підприємств 7

Стратегічне управління конкурентоспроможністю фермерських господарств 27

Стратегічне управління розвитком сільськогосподарських підприємств 26

Стратегічні пріоритети розвитку агропромислових підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації: теорія, методологія, практика 2

Управління економічною стійкістю аграрних підприємств 15

Управління мережевою взаємодією в бізнес-системах та бізнес процесах підприємств АПК 3

Управління стратегічним розвитком трудового потенціалу в умовах інтеграції до ЄС 9

Управління фінансовою безпекою молокопереробних підприємств 39

Фінансово-економічний механізм забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств 22

Формування і використання трудового потенціалу сільськогосподарських підприємств 25

Формування і зміцнення економічної безпеки підприємств харчової промисловості **32**

Формування конкурентоспроможності молокопереробних підприємств в контексті економічної безпеки **19**

Формування системи адаптації персоналу на підприємстві **24**

Формування стратегії розвитку сільського зеленого туризму **31**

Формування та розвиток інтелектуального капіталу аграрної галузі економіки **16**

Формування, використання та розвиток трудового потенціалу сільськогосподарських підприємств в системі інноваційної економіки **29**

Формування, розвиток та ефективність використання персоналу підприємства **21**

Сільськогосподарські науки

Агробіологічні особливості та технологічні заходи формування урожайності кормових культур в умовах Лісостепу Західного **48**

Агроекологічне обґрунтування технологічних прийомів вирощування зернобобових культур в умовах Правобережного Лісостепу України **52**

Агроекологічні заходи реалізації потенціалу продуктивності сортів квасолі звичайної на зерно в умовах південної частини західного Лісостепу України **69**

Агротехнологічні та біологічні основи формування продуктивності льону-

довгунцю та льону олійного в умовах Лісостепу Західного 50

Вдосконалення елементів технології вирощування напівароматичних та скелетних сортотипів тютюну в умовах південної частини Західного Лісостепу України 71

Вплив строків садіння розсади на продуктивність тютюну різних сортотипів в умовах південної частини Західного Лісостепу України 58

Вплив технології вирощування на продуктивність і якість насіння озимого ріпаку в умовах Правобережного Лісостепу України 96

Вплив технологічних прийомів вирощування на продуктивність гібридів кукурудзи для виробництва біоетанолу в умовах Лісостепу Правобережного 90

Експериментальне обґрунтування та розробка бактеріофагового препарату для лікування собак за піодермії 110

Елюростронгільоз котів (епізоотологія, діагностика, лікування) 111

Ефективність застосування регуляторів росту, біо- та мікропрепаратів при вирощуванні проса в умовах південної частини західного Лісостепу України 55

Імунобіологічна реактивність організму корів із запальним процесом молочної залози за дії ліпосомального препарату на основі етилтіосульфанілату 115

Інтенсифікація технології вирощування гречки в умовах південно-західного Лісостепу України 64

Наукове обґрунтування строків, способів сівби та удобрення різних сортів

гречки в Правобережному Ліссостепу України 63

Наукові основи біологізації технологій вирощування зернобобових культур в умовах Ліссостепу Правобережного 51

Науково-теоретичне обґрунтування і агротехнічні основи вирощування цикорію коренеплідного в умовах Правобережного Ліссостепу України 49

Науково-теоретичне обґрунтування інтенсивної технології вирощування картоплі в умовах Правобережного Ліссостепу України 46

Науково-теоретичне обґрунтування технології вирощування та адаптивності гібридів кукурудзи для виробництва біоетанолу в умовах Ліссостепу Правобережного 47

Обґрунтування агротехнічних заходів вирощування ріпаку ярого на насіння в умовах південної частини Ліссостепу західного 73

Обґрунтування біоорганічних елементів технології вирощування пшениці озимої в умовах Ліссостепу західного 88

Обґрунтування елементів технології вирощування пивоварного ячменю озимого в умовах південної частини Ліссостепу Західного 74

Обґрунтування науково-технологічних заходів покращення продуктивності зернобобових культур в умовах Ліссостепу Західного 45

Обґрунтування окремих елементів технології вирощування конопель посівних в умовах Ліссостепу Західного 105

Обґрунтування окремих елементів технології вирощування часнику в Ліссостепу України 67

Обґрунтування окремих технологічних прийомів вирощування сортів сої в

умовах Лісостепу Західного 107

Обґрунтування технологічних прийомів вирощування проса лозовидного (світчґрас) для умов Лісостепу Правобережного 95

Оптимальне поєднання сорту, способу сівби і удобрення в енергозощаджуваній технології вирощування насіння ріпаку ярого в південно-західній частині Лісостепу України 53

Оптимізація агротехнічних заходів вирощування коріандру в умовах Центрального Лісостепу України 72

Оптимізація елементів технології вирощування гороху посівного в умовах західного Лісостепу 94

Оптимізація елементів технології вирощування пшениці ярої у південній частині Правобережного Лісостепу України 81

Оптимізація елементів технології вирощування ранньої картоплі в умовах південної частини Західного Лісостепу України 70

Оптимізація елементів технології вирощування сафлору красильного в умовах Лісостепу Західного 93

Оптимізація елементів технології вирощування шавлії мускатної в умовах Лісостепу Західного 102

Оптимізація норми висіву сої відповідно до застосування елементу технології вирощування в умовах північного Степу України 60

Оптимізація сортової агротехніки вирощування сої за рахунок способу сівби та удобрення в умовах західного Лісостепу України 66

Оптимізація сортової технології вирощування сої при позакореневому

підживленні в умовах Лісостепу Західного **85**

Оптимізація технології вирощування кукурудзи на зерно в умовах Західного Лісостепу України **62**

Особливості технології вирощування фенхеля звичайного в умовах Передкарпаття **61**

Особливості формування агробіоценозів сумісних посівів проса і гречки залежно від застосування біопрепаратів в умовах Лісостепу Західного **87**

Особливості формування продуктивності та функціонування бобово-ризобіального симбіозу квасолі звичайної в умовах Правобережного Лісостепу України **91**

Продуктивність кукурудзи на зерно при застосуванні регуляторів росту в умовах Лісостепу західного **80**

Продуктивність пшениці озимої залежно від елементів біологізації при вирощуванні в умовах Лісостепу Західного **106**

Продуктивність ромашки лікарської (*Matricaria recutita* L.) залежно від технологічних заходів в умовах Правобережного Лісостепу **100**

Продуктивність сортів ярого ячменю залежно від норм і способів застосування регуляторів росту в західному Лісостепу України **68**

Розробка елементів технології вирощування соризу в умовах південної частини Лісостепу Західного **75**

Розробка основних елементів технології вирощування ехінацеї пурпурової в умовах південної частини Лісостепу західного **77**

Сортова продуктивність гороху посівного залежно від живлення

мінеральними добривами та регуляторами росту в умовах Лісостепу Західного **99**

Сортова продуктивність зерна сої залежно від інокуляції насіння та внесення мікродобрив в умовах лісостепу Західного **101**

Теоретичне обґрунтування і агротехнічні основи продукційного процесу квасолі в умовах Правобережного Лісостепу України **44**

Трансмівні інвазії собак (діагностика та лікування) **114**

Удосконалення елементів інтенсивної технології вирощування соняшнику в умовах Лісостепу Правобережного **112**

Удосконалення елементів сортової технології вирощування сої в умовах Лісостепу Західного **89**

Удосконалення елементів технології вирощування гречки в весняних та літніх посівах в умовах південної частини західного Лісостепу України **54**

Удосконалення елементів технології вирощування сортів ячменю ярого в умовах південної частини західного Лісостепу України **56**

Удосконалення елементів технології вирощування тютюну на насіння в умовах Лісостепу Західного **84**

Удосконалення окремих елементів сортової технології вирощування гірчиці білої в умовах Лісостепу Західного **79**

Удосконалення окремих елементів технології вирощування гречки в умовах Лісостепу Західного **83**

Удосконалення технології вирощування гороху на зерно в умовах

Правобережного Лісостепу України **65**

Удосконалення технології вирощування змішаних посівів кукурудзи з високобілковими культурами на силос у південній частині Правобережного Лісостепу України **92**

Урожайність і якість зерна гречки в залежності від попередників, строків і способів сівби в умовах Лівобережного Лісостепу України **57**

Урожайність та якість сировини нагідок лікарських залежно від комплексу технологічних факторів в умовах Західного Лісостепу **113**

Формування врожайності кукурудзи цукрової та розлусної залежно від строків сівби і прийомів контролювання бур'янів у Північному Степу України **78**

Формування врожаю та якості зерна пшениці озимої залежно від строків сівби, попередників та сорту в умовах Лісостепу Правобережного **82**

Формування зернової продуктивності люпину білого залежно від технологічних прийомів вирощування в умовах Правобережного Лісостепу України **86**

Формування насінневої продуктивності люцерни посівної залежно від використання стимуляторів росту і мікродобрив в умовах Лісостепу Правобережного **98**

Формування продуктивності гречки залежно від сортових особливостей і елементів технології вирощування в південно-західному Лісостепу України **59**

Формування продуктивності зерна нуту та його якісних показників залежно від технологічних прийомів вирощування в умовах Лісостепу

Правобережного 97

Формування продуктивності люпину вузьколистого залежно від строків сівби, норм висіву насіння та удобрення в умовах Передкарпаття 76

Формування продуктивності нуту на зерно залежно від удобрення макро- і мікроелементами в умовах Лісостепу Західного 109

Формування продуктивності сортів льону олійного залежно від технологічних заходів в умовах Лісостепу Західного 103

Характеристика мікробіоти біоаерозолі клінік ветеринарної медицини та розробка заходів боротьби з антибіотикостійкими мікроорганізмами 108

Шляхи підвищення продуктивності квасолі звичайної за рахунок мінерального удобрення і біологічних препаратів в умовах Лісостепу Західного 104

Іменний покажчик дисертантів

Андрушко Микола Олегович 94

Бєлко Ігор Антонович 26

Білик Тетяна Леонівна 17

Браніцький Юрій Юрійович 95

Васюк Тетяна Валеріївна 11

Волощук Віталій Ростиславович 5

Волощук Юлія Олександрівна 2

Гаврилянчик Руслан Юрійович 54

Гайдай Любов Сергіївна 91

Гончар Тетяна Миколаївна 65

Горіховський Максим Володимирович 27

Грохольська Тетяна Миколаївна 102

Гук Ярослав Володимирович 42

Демидова Марія Миколаївна 33

Дідур Ігор Миколайович 51

Дмитрик Павло Миколайович 61

Драбик Оксана Миколаївна 28

Дуда Галина Богданівна 29

Желізко Олексій Олександрович 34

Жук Марта Миколаївна 18

Заверталюк Олександр Володимирович 78

Заходим Марина Володимирівна 8

Зеленчук Ірина Борисівна 19

Іващук Петро Володимирович 62

Іжевський Павло Григорович 3, 10

Каленчук Ярослава Василівна 55

Капустіна Людмила Іванівна 67

Кацан Андрій Михайлович 35

Кирилюк Роман Миколайович 73

Климишена Рита Іванівна 74

Кобернюк Олена Тарасівна 75

Коваленко Олексій Сергійович 12

Козирський Дмитро Володимирович 107

Козіна Тетяна Вікторівна 79

Корженівська Наталія Леонідівна 4

Коробська Альона Олександрівна 40

Кравченко Андрій Ігорович 111

Кравченко Віталій Станіславович 81

Кравченко Микола Васильович 6

Кравченко Микола Володимирович 13

Кучер Ілля Павлович 103

Лаврук Віталій Валерійович 1

Лапчинський Віталій Васильович 56

Лемещенко Наталія Миколаївна 36

Личук Людмила Іванівна 25

Лісевич Наталія Анатоліївна 37

Любицька Діана Миколаївна 112

Ляшенко Віктор Васильович 57

Махиня Світлана Олегівна 43

Мацера Ольга Олегівна 96

Меглей Віктор Іванович 30

Мельник Марина Вікторівна 98

Мордванюк Мирослава Олексіївна 97

Мочернюк Михайло Михайлович 108

М'ялковський Руслан Олександрович 46, 70

Небаба Катерина Станіславівна 99

Новицький Костянтин Олександрович 20

Ободянський Михайло Анатолійович 68

Овчарук Олег Васильович 44, 69

Оганесян Валерік Самвелович 38

Олійник Ольга Степанівна 21

Падалко Тетяна Олександрівна 100

Паламарчук Віталій Дмитрович 47

Панцирева Ганна Віталіївна 52, 86

Парашук Віталій Васильович 113

Пастух Олександр Дмитрович 87

Перегрим Ольга Романівна 76

Петриняк Андрій Ярославович 41

Печенюк Алла Петрівна 31

Плахтій Данило Петрович 71

Побережна Людмила Вікторівна 109

Покотило Ігор Анатолійович 72

Полторецька Наталія Миколаївна 63

Полюхович Василь Іванович 114

Присяжнюк Микола Петрович 88

Приходько Віталій Олександрович 92

Протопіш Іван Григорович 82

Прус Леонід Іванович 89

Рарок Антон Васильович 83

Сеник Іван Іванович 48

Сівак Наталія Вікторівна 104

Сікора Юрій Володимирович 84

Солоненко Сергій Васильович 93

Станко Галина Володимирівна 22

Степась Андрій Володимирович 58

Сторож Оксана Василівна 77

Строїч Василь Васильович 110

Строяновська Лілія Василівна 115

Субота Микола Васильович 7, 14

Сучек Василь Миколайович 105

Сучек Микола Миколайович 59

Тимофійчук Олександр Богданович 80

Тіней Віктор Анатолійович 64

Ткач Олег Васильович 49

Ткаченко Сергій Михайлович 15

Трач Іван Васильович 85

Трикіна Наталія Миколаївна 60

Федорук Інна Василівна 101

Фень Катерина Сергіївна 32

Хмелянчишин Юрій Володимирович 53

Хоменко Олександр Анатолійович 39

Цап Світлана Дмитрівна 23

Чаплінський Вадим Ростиславович 16

Чинчик Олександр Сергійович 45, 66

Чорнобиль Олександр Володимирович 24

Шевченко Наталія Василівна 90

Шейко Денис Валерійович 106

Штерма Тетяна Василівна 9

Шувар Антін Михайлович 50

Іменний покажчик наукових керівників і консультантів

Алексеева Олена Семенівна 54, 55, 59, 64

Бабич Анатолій Олександрович 48

Барабаш Орест Юліанович 67

Бахмат Микола Іванович 44, 45, 49, 53, 62, 66, 69, 73, 80, 85, 89, 99,
100, 104

Бахмат Олег Миколайович 88, 101, 109

Бурляй Олександр Леонідович 12, 36

Бялковська Оксана Антонівна 42, 43

Васильчак Світлана Василівна 19

Васильченко Сергій Миколайович 23

Величко Олександр Петрович 33

Вініченко Ігор Іванович 13, 15

Волощук Катерина Богданівна 4, 28, 37

Гаврилянчик Руслан Юрійович 83

Гораш Олександр Савич 46, 74, 105

Горюк Юлія Вікторівна 108, 110

Дзюбайло Андрій Григорович 50, 76

Дідур Ігор Миколайович 97

Доронін Володимир Аркадійович 47

Єрмаков Олександр Юхимович 25

Жук Микола Васильович 11

Загорський Володимир Степанович 18, 24

Зінченко Олександр Іванович 63, 81, 92

Іванишин Володимир Васильович 1, 2, 5, 7, 9, 14, 29, 31, 41

Йохна М. А. 10

Кващук Олена Володимирівна 59, 64

Квітко Генріх Павлович 82

Ковтуник Іван Миколайович 56, 58, 61, 68, 71, 77, 79, 84

Куценко Олександр Михайлович 57

Левицька Вікторія Андріївна 111, 114

Лихочвор Володимир Володимирович 94

Лопатинський Юрій Михайлович 30

Лотоцький Іван Іванович 21

Лучик Світлана Дмитрівна 16

М'ялковський Руслан Олександрович 112

Мазур Віктор Анатолійович 86, 90, 95, 96

Мазур І. І. 34

Малік Микола Йосипович 17

Місюк Микола Васильович 8, 35, 38

Овчарук Василь Іванович 70

Петриченко Василь Флорович 48, 65

Полторецький Сергій Петрович 92

Попрозман Наталія Василівна 40

Приходько Ігор Павлович 6

Рихлівський І. П. 75

Слободян Степан Миколайович 60

Стадник Валентина Василівна 3

Стельмащук Антон Михайлович 22

Супрович Тетяна Михайлівна 115

Телекало Наталія Валеріївна 98

Ткачук Василь Микитович 72

Федун Ігор Леонідович 20

Хоміна Вероніка Ярославівна 87, 93, 102, 103, 106, 113

Чикуркова Алла Дмитрівна 26, 27, 32, 39

Чинчик Олександр Сергійович 107

Шкатула Юрій Миколайович 91

Якунін Олексій Панасович 78

Показчик шифрів спеціальностей дисертацій

051 – *економіка* 42, 43

06.01.06 – *овочівництво* 67, 78

06.01.09 – *рослинництво* 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 95, 96, 97, 98, 99, 101

06.01.12 – *кормовиробництво і луківництво* 48, 92

08.00.03 – *економіка та управління національним господарством* 1, 3, 6, 8, 14, 16, 18, 20, 23, 28, 30, 31, 34, 38, 40

08.00.04 – *економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)* 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 13, 15, 17, 19, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 32, 33, 35, 36, 37, 39, 41

08.06.01 – *економіка, організація і управління підприємствами* 10

201 – *агрономія* 94, 100, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 109, 112, 113

211 – *ветеринарна медицина* 108, 110, 111, 114, 115

Показчик наукових установ, у яких виконана дисертація

Білоцерківський національний аграрний університет 72

Буковинський державний фінансово-економічний університет 22

Вінницький національний аграрний університет 51, 52, 82, 90, 91, 95, 96, 97, 98

Дніпровський (Дніпропетровський) державний аграрно-економічний університет 6, 13, 15, 33

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет» (*Подільський державний аграрно-технічний університет*)¹ 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 12, 14, 16, 17, 20, 21, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 51, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 61, 62, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 71, 73, 74, 75, 77, 79, 80, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115

Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН 48

Інститут овочівництва і баштанництва НААН 78

Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН України 50, 76

Київський національний університет імені Тараса Шевченка 34

---

¹ Подільський державний аграрно-технічний університет 24 листопада 2021 р. перейменовано в Заклад вищої освіти «Подільський державний університет» відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2020 року № 1273 «Щодо перейменування Подільського державного аграрно-технічного університету»

Кіровоградський національний технічний університет 60

Львівський національний аграрний університет 94

Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при президентові України 11, 18, 24

Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України 19

Національний університет біоресурсів і природокористування України 25, 67

Подільський державний аграрно-технічний університет *див. Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»*

Полтавська державна аграрна академія 57

Приватний вищий навчальний заклад «Буковинський університет» 9

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника 23

Уманський державний аграрний університет 63

Уманський національний університет садівництва 36, 81, 92

Хмельницький національний університет 3, 10

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича 30

